

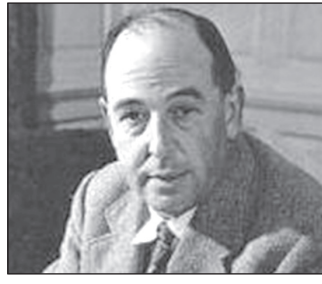


3

ВПЕРШЕ ЧИ ЗНОВУ



4

НАШОМУ ПОКОЛІННЮ
НЕ ЗРОЗУМІТИ

7

ЧЕРЕЗ РУПОР
СТРАЖДАНЬ

8-9

ЩЕ РАЗ ПРО МАЛА



ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ

FORPOST
МАЛИН20 грн.
за місяць

ЗА ПІЛЬГОВОЮ ЦІНОЮ

forpost

ФОРПОСТ

МАЛИН

№4 (30)

Тижневик

24 листопада 2020 р.



З днем Гідності і Свободи!

*Майдан гукає Гідності братів:
триває Віче і борня триває
невігласів супроти і катів —
немає Волі повної, немає!..*

*Ще праці, ще зусиль і віри ще
нам на роки потрібно запасати.*

*Коли вже здрибніє і зникне кат ущент,
то на Майдан зайде велике свято.*

РІК БІБЛІЇ МИНАЄ,

але ним почалося десятиліття Святого Письма

16 вересня 2019 року у Музеї Біблії у Вашингтоні відбулася зустріч християнських лідерів з більш ніж 34 країн, щоб оголосити 2020 рік «Всесвітнім роком Біблії». Це перша в своєму роді євангельська ініціатива, схвалена також Папою Римським Франциском. Подібне ніколи раніше не проводилося в глобальному масштабі.

Ініціатива покликана показати і зміцнити цінності Слова Божого для всіх людей і прагне відновити значення Біблії в традиційно християнських культурах, де діти ростуть без впливу Євангелія або біблійного світогляду. Організатори сподіваються, що «Всесвітній рік Біблії-2020» стане початком Десятиліття Біблії від 2020 до 2030 року.

29 листопада, неділя — Міжнародний день Біблії — це свято відзначають з ініціативи Асоціації Біблії зі Сполучених Штатів в останню неділю листопада з 2014 року.

Цю дату в християнському календарі започаткували в середині минулого століття в США. Сотні релігійних громад, тисячі християн знову об'єднуються в молитві, дякуючи Богові за велике благословення, безцінний скарб, даний людству, — Його вічне і святе Слово.

В Україні є чотири державних свята, присвячених Ісусу Христу, президенти України присягають на Євангелії, разом з тим Біблія в школах викладається на уроках іноземної літератури. Щорічно 86% громадян на питання соціологів до якої віри вони себе відносять, відповідають — до християнської. Українці не читають Біблії, не знають Святого Письма, переважна більшість є в питаннях християнства й віри невігласами. Тижневик ближче до Різдва розпочне розмови про Біблію, виходячи з вище зазначених міркувань.

Микола МАЛИНСЬКИЙ.



Пам'ятник Біблії у с. Деражне Рівненської обл.

Місцеві жителі кажуть, що вже в 1991 році від скульптурного зображення Леніна залишився тільки постамент, який був порожнім до 2001 року. Саме тоді наприкінці весни, на давно забутому постаменті з'явився новий, як прикраса не тільки всього села — перший в Україні пам'ятник Біблії.

Дванадцяттеро переможців. 3-поміж них — п'ятеро перемогли не вперше

Результати виборів на посади міських голів усіх 12 міст Житомирської області оголосила ЦВК.

П'ятьох із 12 обрали повторно міськими головами.

Зокрема, це:

Сергій Сухомлин — Житомир, партія «Пропозиція», набрав 51,38% (29185 голосів);

Іван Кохан — Коростишів, партія «Пропозиція», набрав 28% (2232 голоси);

Володимир Москаленко — Коростень, партія «Наш край», набрав 38,68% (6836 голосів);

Іван Коруд — Овруч, партія «Слуга народу», набрав 62,3% (7331 голос);

Володимир Тетерський — Радомишль, самовисуванець, набрав 56,5% (4245 голосів).



Серед обраних 7 голів інших міст — експедитори, працівники культури, медики, ФОПи та аграрники:

Андрушівка — Галина Білецька, ВО «Батьківщина», завідувач сектору культури в РДА; Бердичів — Сергій Орлюк, партія «Пропозиція», депутат обласної ради та керівник приватної ветеринарної клініки;

Чуднів — Віталій Войтко, партія «Наш край», керівник ТОВ «Агро-прогрес»;

Малин — Олександр Ситайло, партія «Наш край», директор КП «Екоресурс»;

Олевськ — Сергій Лисицький, партія «Слуга народу», зубний лікар;

Новоград-Волинський — Микола Боровець, самовисуванець, заступник директора ПП «Моноліт Індустрія»;

Баранівка — Олександр Мігей, ВО «Батьківщина», ФОП.

063-842-42-36, 067-876-88-13

e-mail: forpostinua@ukr.net

Ціна: 10 гривень

ІЗ СЕСІЙНОЇ ЗАЛИ

ГЕНЕРАТОРИ ІДЕЙ ТА КИСНЮ:

час переходу із скликання у скликання під пильним оком громади і коронавірусу

Остання і водночас позачергова, 102 сесія Малинської міської ради 7-го скликання пройшла похачем. Думалося, що останньою була та, попередня. Однак, коли виникають нагальні питання, то немає значення, якого скликання депутати мають прийняти рішення. Поки нові не при повноваженнях, старі — цілком це.

Отже, маючи кворум (23 депутатів оперативної зібрання ще раз), головоючий, тобто ще той же міський очільник Олексій Шостак, відкрив сесію, іронічно прокоментувавши вимушеність її: ніяк, буцім, не можемо попроситися.

На сесії проголосували за рішення збільшити статутний капітал КП «Екоре-сурс» на 526 тисяч.

Та головним питанням, що скликало сесію, було інше. Оскільки чимало заходів направлени нині на порятунок хворих на ковід, але і їх недостатньо, як виявляється на практиці, щоб припинити страждання людей через нестачу кисню, було прийняте рішення більш радикально протистояти проблемі.

Для цього у лікарні має бути власний генератор кисню. Тобто промислового, а не портативного характеру установка для вироблення кисню, аби його нарешті було в достатній кількості для всіх потерпаючих через коронавірус (та і потім — при ускладненнях, які викликають дефіцит кисню в організмі хворого).

Це дуже дорога установка, тому місто мусить збільшити видаткову частину на 1 230 979 гривень.

Поки що редакції не відомі приклади подібних кроків в інших громадах і містах. Однак має бути вирішена проблема забезпечення киснем.

Установка, в решті решт, хоча і дорога в обслуговуванні, проте у підсумку вигідніша, ніж постійне транспортування кисню у балонах чи інші способи забезпечення лікарень киснем, благодійні акції (цінність яких насправді ніхто не применшує).

Необхідний кисень, у разі встановлення такої станції, виробляється безпосередньо на місці споживання, даючи можливість уникнути складного оформлення дозволів на перевезення балонів зрідженого газу і їхнього транспортування тощо.

Яку саме кисневу станцію, якого виробника тобто, хочуть придбати для лікарні, редакції не відомо. Іноземні виробники (а їх з півтора десятка) виготовляють дорожчі станції, ніж вітчизняні, проте, фахівці стверджують, що вони й надійніші.

Закономірно виникне питання виділення коштів і на утримання й обслуговування установки, включно з фондом зарплати для фахівця, який знається на її експлуатації, чи укладання угоди з фірмою, яка спеціалізується на обслуговуванні подібних агрегатів.

Проте, якщо все це потрібно і справді допоможе, то громада має схвально поставитися до ініціативи й прийнятого вже рішення.

І воно, між іншим, опору чи критики під час сесії не викликало.

Натомість, дивна перепалка з емоційною недоброчисливістю, впало в око, виникла, коли зачитали проект рішення щодо затвердження звіту Малинської міської лікарні. Посипалися репліки на кшталт «чому так терміново?», «це не питання позачергової сесії!», «а як вплине незатвердження на роботу лікарні і чи паралізує її функції?» тощо.

Олександр Андрійцев відповів, що не вплине й не паралізує, і що це не він подавав питання на позачергову сесію. Але він один, до кого у залі звернулися за відповіддю, яку мав би надати відділ охорони здоров'я, бо саме він подав квартальний звіт на позачергову сесію.

На попередню, очеvidячки, звіт подати не встигли. На наступну, очеvidячки, буде вже запізно. А затверджувати його потрібно, бо така вимога закону, і вона прописана у статуті лікувального закладу.



Питання таки відклали і вирішили, що депутати нового скликання й голосуватимуть за чи проти затвердження звіту. Проте сама атмосфера діалогу між головою-лікарем (з однієї політичної сили, яка себе, стверджують аналітики, свій вплив вичерпала) та групи депутатів (з іншої політичної сили, яка тепер у більшості, і вплив її ще належить оцінити) продемонстрували певну, м'яко кажучи, упередженість сторін. Суть конфлікту із уривчастих реплік поза суттю питання уловити було важко, проте доцільно з'ясувати її, хоча б тому, щоб знати, яких тарганів уже запущено у сесійну залу нового скликання, 8-го тобто.

Сесія починалася і закінчувалася славними країни та міста, що звучало доволі моторошно в напівтемній великій залі райдержадміністрації, де всі були екіпровані масками.

Головуючий знову вдався до сарказму в своєму стилі, кинувши репліку у відповідь на цікавість, коли буде нарешті чергова сесія нового скликання: «Повірте, ніхто не скаже, коли буде чергова сесія!».

Однак, у супереч його твердженню, на сайті Малинської міської ради таки вже оголошено про скликання очікуваної громадою установчої сесії. Вона відбувалася саме сьогодні, 24 листопада, коли вийшло це число тижневика.

А який стиль привнесе новий очільник ОТГ і у якому жанрі промовлятиме репліки й коментарі, ще належить тільки дізнатися.

Ірина КРИМСЬКА.

Тим часом, напередодні, як повідомила Малинська районна рада останнього скликання у себе на сайті:

«Позачергову сесію Малинської районної ради 7 скликання було вирішено скликати з однією головною метою — провести перерозподіл невикористаних бюджетних коштів з направлення Малинській міській лікарні для придбання спеціального медичного обладнання для лікування коронавірусної інфекції. Сьогодні участь у позачерговій сесії взяли 15 депутатів районної ради, які одногослодно підтримали пропозицію — направити 494300 грн. для потреб Малинської лікарні. Крім того, таку ініціативу підтримали окремі сільські та селищні голови району, депутати сільських рад, які згідно з оперативними даними направляють 530 тис. грн. для потреб Малинської лікарні, а саме: Гранітненська селищна рада — 200 тис. грн., Ворсівська с/рада — 30 тис. грн., Дібрівська с/рада — 30 тис. грн., Луківська с/рада — 20 тис. грн., Малинівська с/рада — 50 тис. грн., Слобідська с/рада — 100 тис. грн., Устинівська с/рада — 50 тис. грн., Українківська с/рада — 50 тис. грн.»

Загалом із районного та сільських бюджетів додатково направлено 1024,3 тис. грн. для придбання спеціального медичного обладнання для боротьби із коронавірусною інфекцією».

Досвідчені і заможні, або чого чекати від нового складу Малинської ради

Візьмімо дані Центральної виборчої комісії про партії, чії представники отримали найбільше мандатів на виборах, а саме «Слуга народу» — майже 17,59% (5 809 осіб). На другому місці «Батьківщина» — понад 12,39% депутатів (4 093 осіб). На третьому місці «ОПЗЖ» — 11,75% (3 881 депутат). І далі, відповідно: «За майбутнє» — понад 11,42% мандатів від загальної кількості (3 773 осіб), «Європейська солідарність» — майже 10,73% (3 543 осіб), «Наш край» — майже 5,13% (1 694 осіб), «Всеукраїнське об'єднання «Свобода» — понад 2,61% (863 осіб), «Українська стратегія Гройсмана» — майже 1,72% (567 осіб), «Пропозиція» — понад 1,66% (549 осіб), «Радикальна партія Олега Ляшка» — майже 1,62% (535 осіб).

Порівняймо з даними ЦВК про вибори міських та сільських голів, згідно з якими: «Слуга народу» перемогла майже на третині виборів сільських, селищ-

них, міських голів від загальної кількості — 30,74% (225 осіб);

«За майбутнє» — понад 12,43% (92 осіб); «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» — понад 7,24% (53 осіб); «Опозиційна платформа — за життя» — понад 7,1% (52 осіб), «Наш край» — майже 6,15% (45 осіб);

«Європейська солідарність» — понад 5,6% (41 особа); «Українська стратегія Гройсмана» — 3,83% (28 осіб); «Довіра» — понад 3,14% (23 осіб).

Інші партії за результатами виборів делегували на посади голів різних рівнів менше 20 осіб.

Можна побачити, що склад Малинської ради (її склад був надрукований у числі №3 «Форпосту») трішки не збігається з загальноукраїнськими тенденціями і партійними пропорціями. Це може свідчити про те, що малинчанам байдуже майбутнє як своє, так і свого міста, бо це пов'язані речі. Або містяни (і селяни теж) до кінця не усвідомлюють особисту відповідальність у

приведенні до влади антиукраїнських сил. Або у Малині відсутні соціальні групи, які були б здатні створити альтернативу, як це стало можливим, скажімо, в Черкасах і в Чернівцях.

Досвідчені особи, як здогадався читач, — це ті, хто має досвід, отриманий під час перебування на державних посадах. Заможні — це ті, хто має не просто гроші, а чималі гроші.

Отже які баттли у раді слід нам очікувати, якщо сьогодні органи місцевого самоврядування по багатьох чутливих для містян питаннях незалежні від центру? Чи справді малинчанам байдуже, коли саме, до прикладу, буде утворений блок Україна-Великобританія-Туреччина для опору агресії Путіна, чи коли замість мінського формату запрацює інший, у якому візьмуть участь підписанти Будапештського меморандуму?

Малинчанам, вбачається, важливіші питання особистої безпеки у місті, здоров'я і праці, що, звичайно, важливо, але знеці-

нюється на тлі гіпотетичного просування вгорі інтересів антиукраїнських сил.

Принагідно хотілося б отримати коментарі до окремих тез, що прозвучали під час виборчої кампанії. Бо залишилося наразі невідомим, з ким воював чинний ще у ці дні мер, як про це він казав у передвиборному інтерв'ю — «...був мером під час війни...», але з ким воював, не уточнив.

Отже поки що за лаштунками залишається і зміст майбутніх баттлів у новій Малинській раді, але є відчуття, що питання, які важливі для містян, залишаються поза увагою обраних нами депутатів, бо виникло багато спокус для заможних і досвідчених.

На загальноукраїнському рівні представники президентської партії «Слуга народу» взяли найбільшу кількість мандатів депутатів місцевих рад, з-поміж кандидатів, яких висували партії. (Але у Малині судно «Фортуна» — в руках «Нашого краю», нагадує). Водночас у ЦВК наго-

лосили, що наведені дані ще не є остаточними, оскільки відомості про результати місцевих виборів продовжують надходити від територіальних виборчих комісій. Станом на 18 листопада Комісія отримала інформацію про понад 98% обраних сільських, селищних, міських голів від загальної кількості голів, які обираються на цюгорічних місцевих виборах. З них 661 обраний голова балотувався шляхом самовисування, 733 — висувалися місцевими організаціями політичних партій. Зазначимо також, що 6 586 обраних депутатів висувалися для участі у виборах шляхом самовисування (у територіальних громадах з кількістю виборців до 10 тисяч), 33 029 обраних депутатів висувалися місцевими організаціями політичних партій і загалом своїх представників у місцевих радах різних рівнів отримали 110 політичних партій.

Микола МАЛИНСЬКИЙ.

Астанавітєсь! Досить акліматизації!



Lera
BURLAKOVA

Пам'ятаєте публікацію про бійця, який захворів на ковід і тиждень не міг виїхати зі Старичів, щоб зробити тест (живучи весь цей час у загальному приміщенні)? І якщо потім ізольовали у холодному сарайчику? Так от...

У сиву давнину, коли я ще служила у Збройних Силах України, у мене була звичка Забагато Говорити — ну, як для військово-службовця. Точніше, забагато писати — про внутрішні проблеми, які перетворювали та перетворюють українську армію на армію радянську. Я досі вважаю, що це вірний підхід. Ні, це не ганьбить армію. Так, це дозволяє привернути увагу до окремих проблем у ній, а інколи, дуже часто — і вирішити їх також. Як казав один з небагатьох притомних наших командирів, власне, підкріплюючи своє ж прохання висвітлити наш спільний негаразд: «Вони люблять тишу...».

Коли тиша раптом все ж таки порушується — вони люблять реагувати. І мусять, звичайно ж, відреагувати! Але «була така проблема, ми її вирішили» — це не радянська школа. За совковою традицією все потрібно спростувати. Іншого шляху немає.

Так, наприклад, коли нас нагороджували після боїв за ліс (восьмигодинна поїздка у холодному кразі, день безмістовної біганини туди-сюди та шиквань перед самими собою у і%учих «Корсаках» (!) та зі зброєю у десятках кілометрів від передової, ночівля на аеродромі, холодна маршрутка назад — ну, ви ж пам'ятаєте?), і коли я розповіла про те, як все було — першою реакцією також було Спростування.

Моїх побратусиків привезли у штаб батальйону, і там вони

мусили на відео розповідати, що все було добре, все їм сподобалося, вони просто чудово провели час. Коли цього не вистачило, коли так і не з'явилось відео, де написане спростувала б я, почалися мої щоденні поїздки у штаб, задушевні розмови з прес-офіцером, з комбригом, навіть з ВСП.

Була розмова з комбатом із серії «ВСПшники запитали мене, чи ти мені потрібна, я сказав, що так...». Кіпіш у штабі з серії «зараз буде вертушка, мусимо з тобою летіти до Муженка» (wtf?!).

Коротше, це був просто тиждень пекла, не було ніякої можливості просто працювати — лише дізнаватися вранці кожного наступного дня, що треба знову їхати з позиції на штаб, бо там знову хтось виноситиме мені мозок.

Так було, поки я не здалася і не написала беззмстовний пост з серії «я не відмовляюся від своїх слів, під час нагородження все дійсно було ху#ово — але нічого страшного, ми вижили! А головне — президент не винен, що було ху#ово». В іншому випадку я, мабуть, і досі сиділа б там у штабі.

Під час іншої «веселої» історії (яка почалася з випадково побачених документів про те, що Кіт, Сивий, та згодом нагороджений державою посмертно Морячок, здійснювали «самовільну розвідку»), я навіть написала невеликий посібник для прес-офіцерів бригад та інших армійських глашатаїв щодо того, як потрібно реагувати на критику низу.

Скажімо, боєць N стверджує: «Ми котимо квадратне». І, с...ка, ганьбить армію. Як бути у такій ситуації? Що відповісти? О, варіантів безліч!

Але найкращий серед них — найнесподіваніший. Треба сказати так: «Воно не квадратне. Воно зелене».

Так от. Бійцю, який навжився мені розповісти про «діагностику» та лікування ковіду у Старичах, зараз ви-

носять мозок. Його змусили навіть записати відео, де він пояснює, що був на емоціях, був утомлений, хворий, тому я його невірно зрозуміла — І НАСПРАВДІ ТЕСТ НА КОВІД ЗА ВЛАСНИЙ РАХУНОК ВІН НЕ РОБИВ.

Так ооооот. Я, можливо, також була на емоціях і втомлена. І щось могла недостатньо зрозуміло написати. Але я і НЕ писала, що він здавав тест на ковід за власний рахунок: я написала, що зі Старичів до цивілізації хлопці діставалися за власний рахунок на машині з якимись місцевими «мужиками» (які, маю надію, також уже зробили тести так чи інакше).

Якби бійці ще й за тести платили з власної кишені, я б присвятила цьому ще не одну тисячу знаків окремо, повірте! І не дві! Як мінімум три. Але ні. Цілком вистачало і того, що погане самопочуття військового у період пандемії у медичній частині вирішили списувати на «акліматизацію» (зеленкою помазати?). Того, що для проходження тесту людині з вже абсолютно очевидними симптомами довелося тиждень вбивати машину, залишаючись у цей час поруч із іншими військовослужбовцями! Того, що машину так і не дали. І того, що ізолювали хворого зрештою у холодне приміщення! Все.

Це вже казково було. Навіщо ще й платити за тест? Але ні. «Воно не квадратне. Воно зелене». Забуваємо про все — і пишемо, що за тест він не платив.

І ще я хочу передати привіт дяденьке-офіцеру (посилання не даватиму, хай живе спокійно зі своїми 20 лайками від колег), який відео з «покаянням» хворого власне і ініціював, і який тепер пише пости про те, що «як це так, що цивільні журналісти певних видань мають абсолютний доступ до частини, а інші мають чекати дозволів». «Абсолютний доступ до частини» — це моя можливість

поговорити з побратимом побратима телефоном про те, що у нього сталося. І хоч трохи виправити ситуацію публікацією — бо, так, хлопця після публікації перевели з того сараю. Бо, так, можливо, зі Старичів легше стане вирватися, щоб зробити тест. Бо, так, можливо, там стане менше політих зеленкою бійців з діагнозом «акліматизація».

Це я до чого все пишу... Довбані ж ви совки!

PS. Кілька місяців тому у мене вийшло інтерв'ю з бійцем, одне з сотень із моїм «абсолютним доступом до частини», у якому той боєць дозволив собі рівно два рядки критики на адресу ідальні. Два рядки легкого невдоволення посеред безкінечних щирих дифірамбів на адресу рідного підрозділу. На це ніхто з читачів, впевнена, навіть уваги належної не звернув.

Але де треба, там звернули. І вже наступного дня бійця почали тягати до командування, виносити мозок, вимагати від нього невідомо чого — коротше, понеслося. Як завжди.

Коли мені подзвонив у паніці мій співрозмовник, якого почали викликати туди-сюди, якому почали погрожувати, я навіть словами не можу пояснити, що відчула. Це була така дика суміш втоми, огиди та «шо, аяк?!».

Я видихнула, відкрила сторінку прес-служби тієї бригади і написала їм щось на кшталт «Шановні колеги! Будь ласка, ну будь ласочка, візьміться за розум та донесіть до свого командування, що два рядки про погану ідальню не треба перетворювати на окрему величезну статтю про те, як ви вирішили зачекати бійця за два слова правди. Астанавітєсь. Навіщо вам це?».

І, ви знаєте, це спрацювало. Таке просте та безнадійне прохання просто увімкнути власний мозок — і раптом подіяло. Завжди б так.

Вперше чи знову

Так, для Молдавії це вперше — президентом обрана жінка.

Але в світі жінки керують давно і впевнено. Якщо хтось забув, згадаємо декількох жінок, які обіймали найвищі посади в різні роки — Мішель Бачелет — у Чилі, Еллен Джонсон-Серліф — у Ліберії, Шейх Хасина — у Бангладеші, Пак Кин Хе — у Південній Кореї, Хелле Торнінг-Шмідт — у Данії.

Даля Грібаускайте і Ангела Меркель відомі, мабуть, уже навіть малим дітям в Україні. Ерна Солберг — Норвегія, Оленка Братушек — Словенія, Крістіна Фернандес — Аргентина, Ділма Русеф — Бразилія, Лаура Чінчіля — Коста-Ріка, Порше Сімсон-Міллер — Ямайка, Камла Персад-Біссесар — Тринідад і Тобаго, Колінда Грабар-Кітарович — Хорватія, Зузана Чапутова — Словацьчина, Катерина Сакелларопулу — Греція, Керсті Кальюлайд — Естонія.

Отже, вітаємо з президентською допомогою Майю Санду. Майя Санду виграла у другому турі президентських виборів у Молдові після обробки 100% протоколів з усіх виборчих дільниць.

Опозиційна кандидатка, лідерка партії «Дія та солідарність» Мая Санду отримала 57,75% або 943 486 голосів виборців. За чинного президента Ігоря Додона проголосували 42,25% або 690 139 виборців.

За кордоном, де на цих виборах спостерігалася рекордна активність, Санду отримала підтримку 92,94% або 243 605 голосів громадян.

Зеленський та Порошенко відмовлялися зустрічатися з президентом Молдови Ігорем Додоном через його висловлювання про те, що Крим належить РФ.

Майя Санду народилася в 1972 році в селі Рісіпень Фалештського району Молдови. Батько був ветеринарним лікарем, мати працювала вчителькою в школі. З 1989 по 1994 рік навчалася в Академії економічної освіти Молдавії, потім три роки — в Академії державного управління при президентові Молдови, де вивчала міжнародні відносини. У 1994 році почала працювати в Міністерстві економіки Молдови, а в 1996 році стала консультантом у головному управлінні з питань співробітництва з міжнародними економічними організаціями.

Санду каже, що поважає територіальну цілісність України, і тільки на основі взаємоповаги і взаємознання можна побудувати з сусідньою країною гарні відносини.

У 2010 році закінчила Гарвардський інститут державного управління імені Джона Кеннеді. За навчання платила із стипендій, заощаджень і двох кредитів. У 2010 році, після закінчення Гарварду, Санду стала радником виконавчого директора Світового банку у Вашингтоні.

У всіх багато очікувань з приводу останніх подій у Молдові, на відміну від Білорусі. Стало відомо про перші кроки Санду щодо України — по-перше, для держав-сусідів є природним мати добрі відносини, по-друге, цілком очевидно, Молдові необхідно змінитися, запровадити європейські стандарти, побудувати сильну державу, яка долатиме корупцію, матиме прозоре урядування та високі стандарти життя, і закономірно, буде простіше робити це разом. І по-третє, є питання двостороннього порядку денного, вважає Санду, які обидві країни мають вирішити у близькому часі.

Чекаємо на перемогу в парламенті і на візит президента Молдови до України.

На додаток згадаємо, що взагалі найпершою в новітній історії жінкою-прем'єр-міністром стала Сірімаво Бандаранайке, яка в 1960 році очолила уряд Шрі-Ланки, а першою в світі жінкою-президентом — Ісабель Мартінес де Перон, яка стала лідером у 1974 році в Аргентині.

Микола МАЛИНСЬКИЙ.

ВІТЧИЗНЯНИЙ ВИРОБНИК

ТРОХИ ПРО ЛОХДАУН



Олександр
БАРСУК

У суботу і неділю зачинені всі магазини, де ми продавали нашу продукцію. У вихідні продажі зазвичай кращі, і тепер реалізація скоротиться приблизно на 30 відсотків.

Це багато чи мало? Спочатку треба сказати, що вже зараз виручка набагато менша, ніж, наприклад, рік тому. Що для нас 30 відсотків? Для когось це

— просто цифри. Для нас це — люди.

Тепер уявіть собі швейний цех. Ви приходите туди і кажете, що кожний третій уже не потрібен. Кого звільнити? Тих, хто гірше працює? Та вони — соціально незахищені з маленькими дітьми або з вадами здоров'я.

Зараз по містах гасають «зелені загони» і ловлять тих, хто пробує щось продати на винос. Їм треба залякати людей і подавити їхню волю.

Що корисного дасть ця норма? Нічого. Вона ніяк нам не допоможе і вже не

вплине на ріст захворюваності.

А тепер про збитки. Ми (і не тільки ми) продамо на 30 відсотків менше. Ми (й інші в середньому) заплатимо на 30 відсотків менше податків. Чим завтра будемо пенсії платити? Дефіцит приблизно 800 мільярдів (багато платити по кредитах). Нам брешуть, що все компенсують і допоможуть. Не компенсують і не допоможуть, бо нічим.

А що з Ковідом? А з цим треба менше брехати всім і собі. Скажіть всім для початку, що йти до лікаря треба

тільки з тестом. Треба сказати, що не лікар вирішить, чи є в тебе Ковід, а тест. А лікар може і повинен лікувати. Не можете робити безкоштовні тести всім, то не брешіть, і хай всі платять. Допоможіть зробити тести дешевшими, для початку хоч.

На підприємстві дуже багато людей уже переохворіли на Ковід. Головний підсумок, що хворіти не дешево. Якщо влада не може захистити нас від хвороби, то хоч не лишайте заробітку. Тим, хто ще не переохворів, гроші дуже будуть потрібні на лікування.

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

24 ЛИСТОПАДА

1859 — Ч. Дарвін опублікував працю «Походження видів».

1969 — договір про непоширення ядерної зброї ратифікований у США та СРСР.

2004 — оголошення одіозного протоколу про результати виборів Президента України й «перемогу» В. Януковича.

1632 — народ. Б. Спіноза, нідерланд. філософ, пантеїст.

1826 — народ. Л. Карло, італ. письменник, псевдо Карло Колоді (1890), автор «Піноккіо».

25 ЛИСТОПАДА

ООН: Міжнарод. день боротьби за ліквідацію насильства щодо жінок.

Україна: День пам'яті жертв Голодоморів.

1992 — Постанова КМУ «Про випуск в обіг приватизаційних майнових сертифікатів».

1810 — народ. М. Пирогов, укр. і рос. хірург, засновник військ.-польової хірургії.

1838 — народ. І. Нечуй-Левицький, укр. письменник.

1855 — народ. Д. Яворницький, дослідник козацтва, етнограф і археолог.

1905 — народ. Н. Хасевич, укр. художник, графік, член ОУН і УГВР.

26 ЛИСТОПАДА

Іоанн Златоуст.

1939 — СРСР порушив пакт про ненапад з Фінляндією, початок т. зв. Зимової війни.

1968 — Генасамблея ООН схвалила Конвенцію про незастосування терміну давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства.

2004 — збори господар. активу Донецької області прийняли резолюцію про обговорення в регіоні питання оголошення референдуму щодо автономії області.

1888 — народ. Н. Махно, серце анархіст. руху в 1917-1921рр., керівник повст. загонів, тактик ведення партизан. війни.

27 ЛИСТОПАДА

1095 — Папа Рим. Урбан II на соборі в Клермоні проголошує Перший хрестовий похід.

1895 — А. Нобель заповів своє майно фонду Нобелівської премії.

1863 — народ. О. Кобилянська, укр. письменниця, (1942).

1879 — народ. Г. Чупринка, укр. культур., військ., політич. діяч, поет-романтик. Розстріляний ЧК. (1921).

1926 — О. Бердник, укр. фантаст (більше 20 романів і повістей), філософ, громад. діяч.

28 ЛИСТОПАДА

1520 — 1-й європеєць Ф. Магеллан проплив із Атлантичного океану в Тихий.

1943 — у Тегерані відкрилася 1-ша конференція керівників держав антигітлер. коаліції: Й. Сталіна, Ф. Рузвельта, В. Черчілля.

2008 — рішенням Черкас. м/виконкому демонтовано пам'ятник Леніну в центрі міста, 2.08.2012 Київ. апеляц. суд зобов'язав відновити пам'ятник.

1890 — народ. З. Тулуб, укр. письменниця, перекладачка.

29 ЛИСТОПАДА

1830 — у Варшаві поч. Листопад. повстання 1830—1831.

1898 — народ. Клайв С. Льюїс, ірланд. та англ. письменник, філософ, літ. критик.

1899 — народ. Г. Косинка, укр. письменник Розстріл. відродження, учасник Перших визвол. змагань. (1934).

30 ЛИСТОПАДА

Міжнарод. день Міста за життя.

1786 — указом Габсбурга у Вел. герцогстві Тосканському уперше в європ. державі скасовано смертну кару.

1982 — М. Джексон випустив найкасовіший альбом усіх часів «Thriller».

1667 — народ. Дж. Свіфт, англ. письменник ірланд. походження. (1745).

1835 — народ. М. Твен (Семюел Ленгтон Клеменс), америк. письменник. (1910).

1874 — народ. В. Черчилль, брит. політ. діяч, лауреат Нобелівської премії 1953 р. в літературі, (1965).



Мар'яна Леонтівна Гурська. 1951 рік.



Будинок-пустка Фелікса Станіславовича Гурського, онука Віцента, в Свиридівці Малинського району.

Багато померлих у роки Голодомору взагалі відсутні у списках



Раїса НЕДАШКІВСЬКА

«Ми перейшли від політики обмеження куркуля як класу до його ліквідації», — заявив Сталін. Почалося розкуркулення заможних родин.

На початку 1920-х років у селі та навколишніх хуторах, в основному, проживала велика родина Гурських, діти та онуки Боніфація, Віцента і Константа. В матеріалах архіву збереглася відомість Рутв'янської сільської ради, складена в 1923 році, підписана головою сільради Тушинським про те, скільки голів худоби мали наші пращурі на той час: 12 сімей Гурських мали 12 коней, 22 корови, 17 овець. Можливо, не вся худоба врахована, бо в довідці, що була у справі репресованого в 1937 році Степана Гурського, вказано, лише у його батька Станіслава було 6 коней і 8 корів.

Як же віддавати в той спільний котел землю, з якою вони пов'язували свої віковічні надії, як зводити туди худобу, зводити реманент, на який віддали стільки праці і здоров'я?

Сільські активісти заходили на кожне подвір'я і забирали все до крихти: зерно, крупи, картоплю, овочі. Не залишали людям ні склянки пшона чи борошна. Так не знищували моїх земляків навіть татаро-монголи, як свої більшовики.

Крім того, ледарі і п'яниці «повиповзали», щоб пожититися чужим надбанням.

З розповіді Ольги Троценко-Гурської: «Як прийшли активісти розкуркулювати матір Мар'яну Левківну Гурську, то позбобілися звідусіль біднота-п'яниці і тягли собі все, що бачили».

Із звітів НКВС стало відомо, що в тодішньому Базарському районі в 1930 році було розкуркулено і вислано за межі району 100 осіб, за межі України — 12. Та насправді було не так. Свавілья й наругу чинили органи місцевої влади, «перегинаючи палицю». За документами ДАЖО, в протоколах Коростенського НКВС по Рутв'янській сільській раді у Свиридівці підлягали розкуркулюванню сім'ї Петра Віцентовича і Петра Константовича Гурських без виселення за межі України. Там місцеві активісти вислали вісім чоловіків їхніх сімей до Сибіру разом з малолітніми дітьми, які також вважалися куркулями.

У Петра Віцентовича більшовики забрали добротний будинок, худобу і все нажите майно. В Сибіру він помер, там виросли його діти і онуки та роз'їхалися хто-куди, і лише дружина Анелька повернулася у рідне село Свиридівку в 1949 році і доживала останні дні у невелич-

кому будиночку своєї сестри Антоніни. Розповідала, що повертаючись із заслання боялася навіть у післявоєнні роки.

Пригадую розповідь доньки Петра Віцентовича Антоніни Гльози-Гурської: «Нас везли до Сибіру у товарняках. По дорозі червоні активісти, котрі нас супроводжували, по декілька разів роздягали і обшукували, чи не веземо щось цінне із золота. Терпіли постійне приниження та брутальні образи».

Петра Константовича вислали у Сибір, забрали більшу частину будинку, одну невеличку кімнату лишили для хворої дружини. Після повернення на батьківщину розповідав, що чудом вдалося вижити. Працював на будівництві доріг і ходив по людських кістках, бо люди просто на ходу падали від безсилля, голоду та тяжкої праці.

Місцева влада розкуркулила й багатьох тих, кого не було в списках, щоб не відправили в заслання до Сибіру. Мій прадід Станіслав Віцентович Гурський одружив усіх синів та розділив між ними всю землю. На хутір Курган із села Рудня Калинівська приїхали Броніслава Гльоза-Гурська і вийшла заміж за двоюрідного брата Олександра. Її батька Григорія (Грицака) Гльозу вислали на Соловки за те, що мав власний млин. Невдовзі він там помер.

До Сибіру сім'ю Станіслава не вислали, але розкуркулили, забравши все нажите майно — 60 гектарів землі, 8 корів, 6 коней, залишивши їх з дружиною Михаліною бідняками.

Щоб не розкуркулили, Мар'яна Гурська (на фото угорі) оженила сина Степана ще у вісімнадцять років, виділивши йому частину землі та побудувавши невеличкий будиночок. Але цей шлюб був нетривалим. Після служби в армії він назавжди залишився на Донеччині.

Розкуркулювання, непомірні хлібозаготівлі привели до страшної трагедії голодомору.

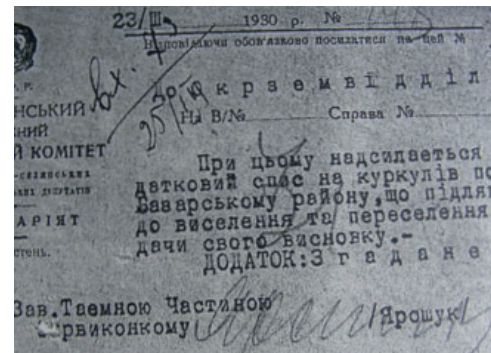
Уперше про голод я дізналася в дитинстві з розповідей своєї бабусі Ольги: про те, як померли від голодної смерті в 1933 році її свекор Станіслав та свекруха Михаліна Гурські, мої прадід та прабабуся. Поховали їх, римо-католиків, уже без розбору, не на католицькому кладовищі у Вишеві, а на нововідведеному в Свиридівці, і всіх разом — католиків і православних. (Хоч по латинському обряду на могилах католиків кладуть лише квіти, та з тих страшних часів стали класти хліб, печиво, цукерки).

Коли Станіслав і Михаліна пухли від голоду, їхній син Іван, мій дідусь, відбував покарання за те, що загинув колгоспний кінь, а він був конюхом. Прийшовши з тюрми, застав матір ще живою, вона була вся опухла від білкового голоду. Мав з собою буханець хліба, різав скибочку, щоб врятувати, та не врятував.

Цього страшного року від голоду померли: Олександр Сафронович Гурський і вся його сім'я, родина Іллі Шкандевича (Станкевича), Володимир Іванович, Степан Іванович Гурські, Олександр Константович Гурський та багато маленьких дітей з нашого роду та родини Доминських.

Помирали в бідності від голоду колишні дворяни, міщани, власники земель та лісів. За спогадами очевидців мученицька голодна смерть косила цілі родини. Істинних причин смерті тридцять третього року в справах сільської ради активісти не вказували, а просто писали — причина смерті не відома. Багато померлих у роки голодомору взагалі відсутні у списках.

Згадує моя сестра Валентина Ганушевич-Кириченко (1948 р.н.) розповіді нашої мами Мальвіни Кириченко-Гурської (1925 р.н.): «Щоб врятуватися від голодної смерті, рвали листя липи, додавали гречаної половини і випікали коржики-полов'яники, які до рота не можна було донести,



бо розсипалися. Збирали жолуді, мололи в жорнах і споживали. Тітка Броніслава, дружина дядька Олександра, була опухла від голоду. Жили в Кургані, неподалік села Рафалівка, то дядько пішов у те село і наловив котів, яких їли, як кролятину».

Ольга Володимирівна Троценко-Гурська приховала з крапих часів золоті прикраси. В рік голодомору дісталася до Києва і здала старовинні цінності, сережку та каблучку, в магазин «Торгсин», виміняла на борошно, це борошно підмішувала до лободи та липового листя і випікала коржики.

На городі дуже вродили огріки, які засолили у велику діжку, то багатьох односельців ці огріки врятували від голодної смерті.

Нашому поколінню не зрозуміти, чому старші люди з величезною шаную ставляться до хліба. «Хліб — це сила і життя», — говорила бабуся, переживши трагедію голодомору.

Невдовзі одна трагедія змінилася на іншу, не обминувши й наше невеличке село Свиридівку, на той час Базарського району Житомирської області.

«Великий терор» розпочався влітку 1937 року...

(Продовження в наступному числі).

У РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ СЕКСУ НЕ БУЛО

або Де вперше запрацювала дітовбивча машина

18 листопада 1920 року Народним Комісаром охорони здоров'я Миколою Семашком і Народним комісаром юстиції Дмитром Курським за підтримки особисто Володимира Леніна була видана Постанова «Про охорону здоров'я жінки», а фактично — про штучне переривання вагітності.

Таким чином одним з перших рішень радянської комуністичної більшовицької влади було легалізоване дітовбивство.

Слід зауважити, що, скажімо, вже у 1913 році під час XII Пироговського з'їзду російських лікарів більшість учасників висловилися за скасування заборони на переривання вагітності. У резолюції з'їзду говорилося, що кримінальне переслідування матері за штучний аборт ніколи не повинне мати місця, і лікарі, які роблять аборт на прохання і за наполяганням матері, повинні бути звільнені від кримінальної відповідальності. У документі також зазначалося: «Нинішнє законодавство про аборти не відповідає вимогам часу і має бути переглянутим».

Через деякий час «Правда» надрукувала статтю В. Леніна під назвою «Робочий клас і неомальтузіанство», де автор палко підтримував вимогу щодо «безумовного скасування всіх законів, які переслідують аборт». Слід зазначити, що після дозволу абортів у РСРП стало набирати шалених обертів — лікарі скаржилися на брак місць у лікарнях для стрімко зростаючого числа пацієнток.

Статистика абортів у РСРП довгий час була закритою. Проте оприлюднена в кінці 1980-х років інформація свідчила, що РСРП займав одне з перших місць у світі за кількістю абортів. Дослідники цього питання стверджують, демографічні втрати від абортів в 1960-80 роки в 2,5 рази більші, ніж у Першу і Другу світові та Громадянську війни разом узяті.

Досвід легалізації вбивства ненароджених дітей під виглядом захисту прав жінки перейняли й інші країни. Проте західні країни здійснили повну легалізацію абортів майже на 40-50 років пізніше, ніж у Радянському Союзі.

У другій половині п'ятдесятих років ХХ сторіччя відповідні закони в країнах Європи ухвалили першими саме соціалістичні країни: у 1956 році — Болгарія, Угорщина, Польща, Румунія; у 1957 — Чехословаччина і Югославія. А країни ворожого, так би мовити, устрою: у 1967 році — Великобританія; у 1973 — Данія; у 1975 — Франція і Австрія; у 1976 — Німеччина (ФРН).

В Італії закон про розширення підстав для штучного переривання вагітності був ухвалений



у 1978 році. У США переривання вагітності по всій країні було легалізоване в 1973. А жінкам Португалії дозволили вбивати своїх ненароджених дітей лише в 2007 році (до 10 тижня вагітності).

Нині проведення абортів за бажанням жінки законодавчо дозволено в 55 країнах.

Серед європейських країн законодавство про повну заборону абортів діє на Мальті, у Ватикані, Ірландії, Андорра, Сан-Марино і Монако допускають аборт тільки в разі загрози життю вагітної жінки.

У Іспанії, Ліхтенштейні проведення абортів дозволене з метою захисту не тільки життя, але і під приводом «турботи про фізичне і психічне здоров'я вагітної жінки», а також у разі згвалтування, інцесту або аномального розвитку плоду. У Великобританії, Фінляндії, Ісландії та Люксембурзі, крім перерахованих вище умов, аборт законодавчо дозволений на соціально-економічних підставах (які трактуються досить широко, як і загроза психічному здоров'ю).

В інших країнах Євросоюзу аборти дозволені тільки протягом певного терміну. Наприклад,

в Італії, Бельгії та Німеччині перервати вагітність можна тільки в перші 12 тижнів. В Азії ліберальним законодавством характеризуються 37% країн, але в їхньому числі такі щільно населені країни, як Китай, В'єтнам, Туреччина.

В Індії аборт теж дозволений з чималої низки причин, у тому числі, через соціально-економічні обставини.

У Латинській Америці переважає законодавча заборона чи обмеження щодо абортів. А законодавства Чилі, Нікарагуа і Сальвадору не допускають переривання вагітності за жодних обставин. Лише дві країни регіону — Куба і Гайана — надають право перервати вагітність за бажанням жінки.

В Африці дітовбивство повністю легальним є лише у Тунісі, ПАР та Кабо-Верде.

Нещодавно у Польщі рішенням Конституційного суду майже всі аборти були поставлені поза законом.

В Україні аборти офіційно легалізовані. Зокрема передбачені таким документом, як Основи законодавства України про охорону здоров'я, стаття 50 якого дозволяє (за бажанням жінки) перервати життя дитини віком до 12 тижнів і, згідно з медичними чи соціальними показниками, від 12 до 22 тижнів вагітності.

У кримінальному законодавстві України питання захисту життя ненародженої дитини належним чином не врегульовані, на відміну від кримінального законодавства більшості зарубіжних країн. Чинний кримінальний кодекс містить лише одну статтю стосовно незаконного проведення абортів, в якій вище зазначені проблеми не розглядаються. Кримінальний кодекс України передбачає відповідаль-

ність за два види абортів: проведення абортів особою, яка не має вищої медичної освіти (ч.1 ст.134 КК України), та кваліфікований аборт (ч.2 ст.134 КК України). Незаконний аборт визнається кваліфікованим, якщо результатом його проведення стали розлад здоров'я, безплідність чи смерть жінки.

За даними МОЗ України, кількість абортів в Україні з 2005 по 2019 роки була наступною: **2005** — 242 343, **2006** — 229 618, **2007** — 210 454, **2008** — 201 087, **2009** — 181 064, **2010** — 164 467, **2011** — 156 193, **2014** — 70 694, **2018** — 46 552, **2019** — 74 606.

За роки незалежності в Україні було зроблено загалом понад 30 мільйонів хірургічних абортів. Це невиправдано високий рівень застосування практики штучного переривання вагітності. Треба додати, що штучне переривання вагітності — це один із найбільш значущих чинників розладу здоров'я жінки, а саме — безпліддя, невиношування вагітності, запальні хвороби статевих органів, порушення менструального циклу, а також серйозні порушення психічного здоров'я.

Разом з тим, згідно з Конституцією України та визнаними Україною міжнародними правовими документами, держава має зобов'язання перед українським народом щодо розвитку та захисту інституту сім'ї.

Статтею 51 Конституції України зазначено, що сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою. В статті 11 КУ зазначено, що держава сприяє консолідації та розвитку української нації. Відповідно до статті 16 Загальної декларації прав людини, сім'я є природним і основним осередком суспільства і має право на захист з боку суспільства та держави. У статті 23 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права зазначається, що сім'я є природним і основним осередком суспільства та має право на захист з боку суспільства і держави.

Отже, держава зобов'язана захищати та популяризувати інститут сім'ї для збереження власної нації і держави. Головним пріоритетом демографічної політики України має бути національна сімейна стратегія, а державні органи всіх рівнів мають в усіх своїх діях, рішеннях і концепціях виходити з базового принципу — сприяти укріпленню, розвитку та захисту інституту сім'ї, подружжя, батьківства, материнства і дитинства.

І для роздумів щодо народу, який згідно з Конституцією України, є джерелом влади, запитання: «Хіба з одного отвору виходить вода солодка й гірка?» (Біблія).

Підготував і узагальнив
Микола МАЛИНСЬКИЙ.

ДОКУМЕНТ з далекого 1920-го

Статья №471. Постановление Народных Комиссариатов Здравоохранения и Юстиции. Об охране здоровья женщин

За последние десятилетия как на Западе, так и у нас возрастает число женщин, прибегающих к прерыванию своей беременности.

Законодательства всех стран борются с этим злом путем наказаний как для женщины, решившейся на выкидыш, так и для врача, его производившего.

Не приводя к положительным результатам, этот метод борьбы загнал эту операцию в подполье и сделал женщину жертвой корыстных и часто невежественных абортистов, которые из тайной операции создали себе промысел.

В результате до 50% женщин заболевают от заражения и до 4% из них умирают.

Рабоче-Крестьянское правительство учитывает все зло этого явления для коллектива. Путем укрепления социалистического строя и агитации против абортотворцев среди масс трудящегося женского населения оно борется с этим злом и, широко осуществляя принципы Охраны Материнства и Младенчества, предвидит постепенное исчезновение этого явления.

Но пока моральные пережитки прошлого и тяжелые экономические условия настоящего еще вынуждают часть женщин решаться на эту операцию, Народный Комиссариат Здравоохранения и Народный Комиссариат Юстиции, охраняя здоровье женщины и интересы расы от невежественных и корыстных хищников и, считая метод репрессий в этой области абсолютно не достигающим цели, постановляют:

I. Допускается бесплатное производство операции по искусственному прерыванию беременности в обстановке советских больниц, где обеспечивается ее максимальная безвредность.

II. Абсолютно запрещается производство этой операции кому бы то ни было, кроме врача.

III. Виновные в производстве этой операции акушерка или бабка лишаются права практики и предаются Народному Суду.

IV. Врач, производивший операцию плодозигнания в порядке частной практики с корыстной целью, также предается суду.

Подписали:

Народный Комиссар Здравоохранения Н. Семашко.
Народный Комиссар Юстиции Д. Курский.

Собрание узаконений и распоряжений правительства за 1920 г. Управление делами Совнаркома СССР М. 1943, стр. 681. Опубликовано в № 259 Известий Всероссийского Центрального Исполнительного Комитета Советов от 18 ноября 1920 года.



Олександр
СОПРОНЮК

У діда мого, Михала, по мамі, День народження. Дід Михал... Михайло Трохимович... Кришевич... Земля Вам пером — небеса хатою. Світла пам'ять. Усе роблю, як Ви просили-наказували. Спочивайте. З миром.

ДІД, НА ДОВГУ Й НЕЗАБУТНЮ ПАМ'ЯТЬ

У те його передсмертне літо у нас на Поліссі я жав пшениці. Мама (в Лубнах, на Полтавщині, там жили ми, в місцевому лісовому технікумі викладала історію української літератури, англійську, естетику та етику) якось була просто сказала: маеш усе читати. Отож я читав. Про запас. Далеко наперед. Цього разу на стерні лежали «Прапороносці» Гончара.

Дід приніс мені в гладішці кислого молока. Десь, видко, чуючи близьку смерть, приліг на землю. Щось йому у душі боліло. Сказав, що з усіх я йому найдорожчий, щоб читав-учився, бо хоче, щоб «з мене люди були». Взяв Гончара до рук. Гортаючи книжку, наче подивився до тої далекої Польщі-Угорщини-Німеччини: «Сину, це не війна. Це дитячі ясла...».

— Люде, простіть мого хадзяїна, — зупинили бабуся ходу.

— Бог простить, — поставило село.

— Удруге простить.

— Бог простить...

— Третій раз простіть.

— Бог... — зарипіли голоси під морозним гуртом.

На могилах уже височіла земля дідова дома.

Труна зайшла на край могили, як сьогодні Україна.

На Михайла про Михайла

Відзнаки я поклав у голові. Ніколи не бачив їх у діда на грудях. Лежали в столі, в шухляді, в невеликих картонових коробках. Поруч, невеличкою горою, були до них документи.

— Може б, лишити, хай би були, — все плакала й плакала без упину, до бабусі, мама.

— Ні... Сказав, як не стане його, покласти йому з собою.

— Так йому ті ножечки, — голосили в себе далі бабуся, перебираючи руками туплі — мо', взуть йому? (Не мо'на, — сказав хтось, хто розпоряджав похороном) — Господи, де ж та правда!

В ногах дідових і насправду жодної живої правди не було...

Всі в рубцях-шрамах. Вив'язані мітами. Осколками.

Дві контузії, п'ять поранень. Пенсійне посвідчення інваліда В.о.в. другої групи. І 55 рублів «іхньої» пенсії, що її поштарка справно приносила до хати.

У колгосп, на «іхню» роботу, не ходив. Своє «там» уже «одробив». Одначе сам ще був добрий, з рудим чубом, груди на 104 сантиметри.

Не любив циганів і попів: пустодзвони, так говорив про них. Хоча на покуті в обох хатах ікони були, в рушниках. Мав неледаче серце і вишукану письмову каліграфію.

Совети «забрали-мобілізували» діда Михала восени 43-го — тоді вже «гребли» всіх покотом. «1-я гвардейская Краснознаменная танковая армия М.Е. Катюкова. Отделение разведки». 14 «зеків» і дід. (Сталін знав, що робив: понастановлював «украинских фронтов» і повідкривав тюрми).

Усе на мовчазних жестах-порухах: ножі-тесаки, фінки. «Зеки» не покинули його жодного разу: в сніг-мороз, болото — в контузях, рваних ранах — тягнули-несли на собі.

Час-по-час дід надсилав додому фотографічні знімки: «На довгу й незабутню пам'ять дружині Марусині з дочками Талею й Галею і всій сім'ї від мужа, тата, сина й брата М.Т. Кришевича під час перебування в Червоній Армії — Німеччина. 11.08.1945. М.Т. Кришевич».

Ніде нема слова «війна», ніде жодного спомину про жодну воєнну операцію — «... час перебування в Червоній Армії» — як щось тимчасове в житті. І квит. Тимчасове, в його українському



Олександр з дідом Михайлом.

житті. Тепла фотографічна поштівка. Теплою українською мовою.

Це була його власна, українська, правда, свій простір — простір духовний, історичний — що дуже і навсібіч різнилася від правди офіційної, советсько-імперської.

Якось, удвох, їхали до нас у Лубни. Через Івановку (вже минули районну границю) добралися до сусіднього Коростишева. Далі — транзитний автобус Житомир-Полтава. Ходив колись такий. У Києві треба було вийти до кас, перекомпостувати квитки.

Всі вийшли. Ми з дідом лишилися в автобусі. Він подав водієві воєнне посвідчення інваліда «В.о.в.»:

— Я заслужив у вашій владі ваші пільги, то доводьте їх до ладу.

— Канешна, канешна, — якось «предупридітельно» понітився водій.

Уже в Лубнах на гостину завітав до нас татів начальник, головний ветеринарний лікар району Яценко Василь Сергійович (батька тоді і посадово заступав його, і роботою, кругом оперуючи). Зайшлося про війну. Я у своїй кімнаті — за столом старші люди, гості, батьки-діди. Дорослі розмови — мені ще рано. Проте все чую. Уже від 65-го року, за «царювання» Леоніда Брежнєва, стали «празнавать день Победы». І на «ювілейні» роки — 25-ий, 30-ий — там, «нагорі», ще надумували якісь нагоди: випускали такі ж «ювілейні» відзнаки. Василеві Сергійовичу чергову вже вручили (тоді саме погодила весна 70-го року), дідові — ще ні.

— Та то таке, — просто махнув він рукою. — Цяцькі.

Так просто і спокійно. Без пози. Хизування.

Ще. Цьоця Галя, мамина молодша сестра, народилася вже 44-го. Ще жива. Подруга її, Валентина Павлівна, 43-го року народження. Разом і в школі, і в інституті вчилися. Батько її, дідів друг-товариш Павло, з війни не прийшов. Питати вже когось і щось — марно. Та й пізно. І я не вчорашній: тих, що насправду пройшли тоді війною і почували собі, на шкурі своїй, як там усе було, — їх уже НЕМА.

Це для себе знаю. Хоча «ветеранів» щороку стає дедалі більше й більше...

Отаке... Згадалося... Дещо...

«Колгосп» — і рука тягнеться до обріза...

Олександр СОПРОНЮК

Голод — не тітка і далеко не свій брат. Так свого часу говорили, царство їм небесне, мої бабуся. Вони оджили на цьому світі своїх вісімдесят і штири роки. Штитоно. По честі. Без жодної цяти асфальтової попси. Висока каста, новітня українська шляхта — забрали з собою в могилу щось утаємничене, якусь незбагнену благочестиву тямку, котру я зі своєю університетською освітою, Шпенглеровими екзерсисами, штудійованими томами Фрома, Сартра, Камю і Шопенгауера, філософією і світобаченням Донцова — і досі не можу збагнути.

Пам'ятається, літньої пори ми сиділи в нашому прихатньому вечеровому саду. Мирно кипіло на вогні малинове варення, під його соковиту пару споминалась нам родина наша — коренева й давня, чорні трагедійні дні; я час-по-час делікатно дошкуляв їм за той гектар землі, котрий вони ще тримали на своїх плечах — жито, ячмінь, пшениця, картопля, конюшина, сила-силенна на всі смаки городини.

Навіщо, допитувався я, адже держава, зокрема, той же колгосп (а було то ще за советів) допоможе, та й потреби в тому, як мені видавалося, як такої не було. Так треба, одказували вони.

По тому, начебто знічев'я, покладали голосом у темні куцу і страшну фразу: «Знаєш, сину, якщо на світі ще живе людина, у якої при одному слові «колгосп» рука тягнеться до обріза — Україна ще не вмерла».

Вони знали, про ЩО говорили...

Початком двадцятих прадід мій Данило (чоловік ґрунтової освіти, вчителював у школі на кілька сіл) зібрав хлопців (тих, що вціліли, бо добра половина пішла етапом на Сибір) і відкрито виступив проти комунарів: посідали коней (у нашій господі на тридцять десятин землі їх було шестеро), обрізали мисливські — на звіра — рушницю і подалися в ліси.

«Гуляли» десь близько року. Потому прадіда мого, як часто-густо буває, здали. В хату нашу, що стояла в самій лісовій гушавині, кинули «бомбу». На місці тому нині сажалка. Данилова. Так її звать у народі. Линки. Карасі. «Зелені» кумкають.

Прадід вирятувався. Лісами ходив до кінця. Розстріляли його тридцять сьомого року біля стін Бердичівської тюрми.

Вісімдесят восьмого, певно, аби ще раз допекти нас печеним, із Житомирського КГБ надіслали «бумагу», яка значила, що «атаман Данила, котрий в своє вре-

мя виступив против трудового народа, теперь реабилитирован».

А «трудова народ» натоді, в те, «своє время», і назагал уся Україна були в холоді, голоді і огні. До того ж, нашого трудового цвіту, як знати, по всьому світу. І «багацько нас є».

У СССР, зокрема, за числом народонаселення ми посідали найчільніший щабель. Ось цифрова раритетна таблиця (скільки народу різних національностей жило в советській імперії 1931 року — тисяч чол.).

Росіяни — 77791, Українці — 81195, Білоруси — 4739, Казахи — 3968, Узбеки — 3905, Татари — 2917, Євреї — 2600, Грузини — 1821, Тюрки — 1707, Вірмени — 1568, Мордва — 1340, Німці — 1239, Чуваші — 1117, Таджики — 979, Поляки — 782, Туркмени — 764.

У цій таблиці наведені лише крупніші за числом національності. А всіх народностей в СРСР — близько 200. Подано за підручником «На великій стройке». Рабочая книга для третього года обучения в сельской школе. Вып. I., Гос. уч.-пед. издательство. Принагідно законцентрую увагу: статистика — з сучасного московського джерельника. Себто, нас уже не було куди подіти, і московські урядовці змушені були визнавати нашу чисельність на силі.

Советський маршал Георгій Жуков захотів був одразу ж по війні заслати мільйони українців у сибірські сніги. (Якщо вже до слова, то в «автора перемоги» до України був неабиякий пієтет: згадати тільки Корсунь-Шевченківське побоїще, коли супроти німецьких танків ішли з ціпами, в боронах українські селяни, за що скомунізовані хохли хотіли поставити московському катові вже за часів вільної України 97 року в Харкові пам'ятника). Проте, справа ця була надто клопітна. Отож, імперські мужі покладали й надалі морити нас голодом...

А почали вірні ленінці свою жахну наругу ще в 21-22 роках минулого століття. Потому провадив її в 32-33-му Лейзер Каганович і його поплічники.

Далі харківська голодна чума 41 року. Українська голодна смерть 46-47-го.

Як вислід: близько 17 мільйонів наших національних трупів. Беріть їх на геометричну прогресію, або кубуйте — бо за цим числом 2-3 покоління ненародженого українського цвіту.

Коли ж відшкодують нам наш незагоєний біль, наші кривди і непогамовану національну трагедію? Коли ж нарешті здобудемося на високий міжнародний суд над своїми знущальниками, як зробив те, до речі, сам Ізраїль

у стосунку до Німеччини, Австрії і Ватикану? Коли?!

Чи діждемося Вашингтона з новим і праведним законом?

Асоціація дослідників голодоморів в Україні, зауважу принагідно, вже не раз і не два клопоталася про те — і то на найвищому рівні! — аби притягнути злочинний режим до відповідальності і провести «Нюрнберг-2». Та поки що — безрезультатна тиша.

І то від вересня 1992-го року. За рік, 1993-го, так само у вересні, тільки вже 11-го дня, в Лубнах, на горі, коло Мгарського монастиря вчорішнього поставили високого хреста, в дзвонах — як пам'ять про убієнних голодним мором. На суд Господній...

Зрештою, що там розводитися про прийдешні суди — людські, правничі, коли на сьогодні українські реалії далеко невтішні, ба більше — чорні-чорні: ми чи не єдина країна в Європі, де смертність перевищує народжуваність.

Нас уже не 52 мільйони і вже далеко не 49 і не 46, про що звідомлює українську людність навіть державний радіо-бренхунець. А помирати в Україні на жалогідну пенсію саме до снаги...

Воїстину: справжня постава координат і насправду державницька тяглість традицій...

Втім, будьмо оптимістами: НЕ ВСЕ ТАК ПОГАНО У НАШОМУ ДОМІ...

У Коростені закривають бібліотеку імені М. Сингаївського, а у Малині?..

45 тисяч книжок — такий фонд збірні, що існувала більше 70 років. Дві тисячі читачів відтак залишаться без улюбленого дозвілля.

У своєму зверненні в мережі колектив Коростенської районної бібліотеки імені М. Сингаївського висловлює хистку надію, що не дивлячись на впливи адмінтерреформи й реорганізацію установ району, бібліотека має шанс лишитися корисною і потрібною новоствореній громаді.

Тим часом з боку ініціаторів реорганізації ситуація виглядає інакше. Йдеться, буцім, про злиття двох бібліотек в одну — міської й районної в книгозбірню Коростенської ОТГ, що ніяк не позбавить читачів доступу до фондів.

Книжок справді ніхто не списуватиме і не утилізуватиме. Проте яка доля чекає на колектив закладу культури?

У громаді наростає обурення: «...знищення осередку культури», «...на чому виховувати підрастаюче покоління?» тощо.



У фойє бібліотеки ім. В. Скуратівського відбуваються виставки навіть під час карантину — книги люблять увагу.

Своє приголомшення публічно висловив і відомий журналіст й письменник, коростенець Віктор Васильчук: «Зникли книгар-

ні з міста. Ліквідується відділ культури в районі. Ліквідується бібліотека районна. Це ж не просто бібліотека, це величезний пласт культури, історії, традицій. Зрештою, вона носить

ім'я відомого земляка, прізвисьце якого невіддільне саме від цієї бібліотеки... І якщо місцева влада дозволить ліквідувати цю бібліотеку і надалі виконувати злочинні дії — грош їй ціна в базарний день!».

Тим часом у Бердичеві рішенням сесії Бердичівської районної ради ліквідували КП «Бердичівська районна бібліотека». Книжковий фонд мають намір передати чотирьом іншим бібліотекам ОТГ (бо з появою ОТГ, буцім, їхні бібліотеки стали самодостатніми, й центральна стала непотрібною, вбачається). Проте звільнена будівля вже теж не буде закладом культури, її продадуть на аукціоні — приміщення знаходиться в центрі Бердичева, тому є комерційно привабливим об'єктом.

Двоє працівників доживаючої бібліотеки (яка працювала тут з 1946 року!) виконують свої посадові обов'язки останні дні, займаються пакуванням та сортуванням книжок.

Значна кількість книжок не потрапить до інших книгозбірень, бо утилізується.

У Малині доля бібліотек, центральної зокрема, схоже, більш оптимістична. Передана місту районна бібліотека — і приміщення, і сама установа — буде належним чином усиновлена Малинською ОТГ.

Детального коментаря від голови районної ради Михайла Левковця отримати не вдалося, проте він сказав, що район виконав усі належні процедури для передачі бібліотеки до міста.

А на одній із перших сесій Малинської міської ради 8-го скликання має бути прийняте остаточне рішення щодо статусу і ролі в ОТГ бібліотеки імені Скуратівського.

Є сподівання, що вона таки буде базовою, бо на те працюють такі фактори, як статус, приміщення, комфортність тощо.

Але яка доля колективу бібліотеки, сказати сьогодні ще ніхто не може.

Ірина КРИМСЬКА.



Коли минулого тижня випадково почула про передчасну смерть колишнього колеги Віталія Гнатківського, не повірила, хоча й не мала підстав не вірити людині, яка подзвонила...

Чому не повірила? Бо думала, що Віталій живучий і витривалий. І як часто ми, буває, помиляємося через такі стереотипи на основі зовнішніх даних.

На початку 2000-х, вперше прийшовши працювати на наше ТБ «Полісся», я запам'ятала Віталія кілька разів повтореним проханням, коли його й іншого колегу, Віктора Ковальчука, назвала однаково — Вітя. Віталій підкреслив: «Я — Віталій».

Пізніше ще й виправляв неправильно вживання його прі-

Зйомка завершена, ЖИТТЯ ЗМОНТОВАНЕ... Прощай, Віталію!

вища: «Треба казати Гнатківський, а не Гнатківський».

...Виходи та виїзди на репортажі з Гнатківським були колоритні вже хоча б тим, що він зі свого росту з плеча міг знімати вдалі ракурси, не сходячи з місця. Знімаємо, бувало, якийсь людний момент, він над наговпом — як Гулівер. Отакий велетень, що знав свою справу, та і любив, упевнена.

А ще він мене навчив під час зйомок чи записів дотримуватися елементарної поваги до інших колег, що знімають чи фотографують: не бігати з камерою чи фотоапаратом перед іншими операторами, улучати момент для вдалого кадру так, щоб у інших цей момент не був зіпсованим.

Любив жартувати, згадувати юність у Чоповичах і молодість у Малині. Із розповідей було видно, що він радів елементарним речам. Так, Віталій не витав у високих матеріях, але в працьовитості й виробничій дисциплі-

нованості йому рівних не було. Такого можна було ставити на технічний контроль літаків.

Ось зараз виринає із пам'яті, як він розповідає чергову байку, аж прищипує, а тим часом протирає ювелірно вразливу головку «відіка» (бо то ще було аналогове телебачення).

Починаючи зі звичайного телемайстра, Віталій самотужки навчився багатьом речам, пов'язаним з телевізією та операторською роботою, знався на кабельній мережі, відеомонтажі тощо. Універсал.

Багато епізодів можна згадувати. Ось, наприклад, як ми удвох працювали у польових умовах. Один фермер, який потерпав від паводків, що знищили його урожай — Ірша затопила картоплю і зернові місцями на один метр над ґрунтом, попросив нас зробити матеріал. Я готувала для «Соборної площі». А Віталій знімав для «Полісся».

Ми мусили вилізти на тракторця, який аж перехнябився через

людський вантаж і був недоречно смішним проти габаритів Віталія. Отак ми рушили. Спочатку колеса трактора зайшли у воду до половини, потім повністю. Зрештою, Віталій, який завжди аж трусився за збереженням камери, мав би перебувати у стресові. Адже якщо раптом кузов перехилиться ще на якийсь градус, ми з трактора полетимо у воду. Я з фотоапаратом, а Віталій — з камерою. Зрештою пересіли у човен, бо трактор не міг їхати по глибині.

Однак тоді мій колега зберіг дивний спокій і навіть жартував.

Ми благополучно вибралися із тієї пригоди. Був і ТБ-матеріал, і стаття в газеті. Хоча то нічим не допомогло фермерові...

Проте тоді я зрозуміла, що в екстремальних умовах на Віталія можна розраховувати. В особливих умовах він не так доскіпувався і тривожився, мабуть, вмикався інший Віталій, для якого вже важливішими були речі нема-

теріальні... навіть якби камеру залило...

Тепер не зустріну цього колоритного чоповця з єврейськими коренями, з камерою на плечі і якоюсь дитинячою манерою похвалитися чи то новою іномаркою (яку доглядав, як людину), чи народженням онучки (а онуками він безмежно тішився!)... Не скаже вже: «А я читаю-читаю твої пости в інтернеті!...».

Тепер ось цей пост ти, Віталію, не прочитаєш ні в інтернеті, ні в газеті.

І, о так! Любив, коли його знімали під час роботи. Не важко кілька разів клацнути фотоапаратом, аби у нього було зо три кадри з чергового репортажу, де персонаж — він, а не інші...

Зйомка завершена, життя змонтоване...

Споживай, друже. Царство тобі Небесне.

З повагою Ірина ЛУЗАНЧУК.

Список громадського мистецтва List of public art in Belfast є списком творів мистецтва, які постійно виставляються на загальний огляд у Белфасті (Північна Ірландія). Список можна застосувати тільки до творів мистецтва, доступних у публічному місці; до нього не входять твори мистецтва, виставлені в музеях. У Східно-му Белфасті у 2016 році з'явилася скульптура, яку її автор, Росс Вілсон, назвав «Шукач» (на знімку).

Коли російський космонавт повернувся з космосу і повідомив, що не бачив там Бога, інша людина сказала, що «з таким же успіхом Гамлет міг би шукати

Через рупор страждань

Шекспіра на горіщі власного замку».

Ця людина була письменником Клайвом Стейплзом Льюїсом. А писав він те, що, за його власними словами, сам хотів би прочитати. Він вірив, що коли-небудь люди стануть досить дорослими, щоб знову читати казки. Тому він написав казку про Нарнію. Він створив цілий світ в... так-так, у шафі! За книгою, написаною ним у 40-50 роках ХХ століття, пізніше були зняті фільми в Голівуді, а іменами героїв його творів були названі тисячі дітей. А журнал «Time» назвав його історію серед 100 найбільш популярних дитячих книг.

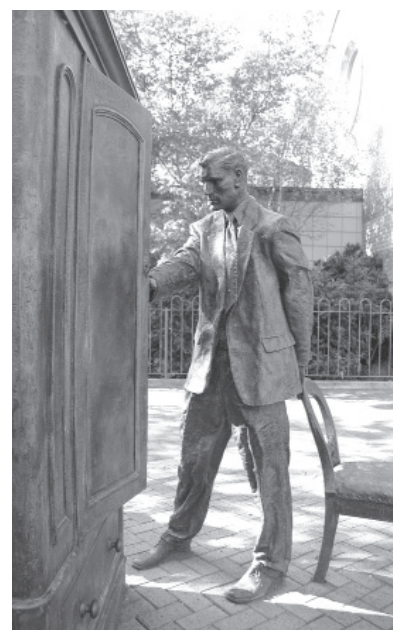
Йому належить вислів, який вважається найчастіше цитованим проповідниками різних конфесій: «Бог звертається до людини шепотом любові, а якщо лишається непочутим, то голосом совісті. Якщо людина не чує голосу совісті, то Бог звертається до нього через рупор страждань».

Крім казок, Клайв Стейплз Льюїс написав багато філософських книг і трактатів. Один з них має сатиричну назву «Листи Баламута», персонаж якого говорить, буцім, передбачаючи наш час: «Найбільше зло творять тепер не в похмурих кублах і верте-

пах, які описував Діккенс, навіть не в концтаборах — там ми бачимо результати. Його народжують (пропонують, підтримують, розробляють) у чистих, теплих, світлих кабінетах, акуратні, чисто поголені люди, яким і голосу підвищувати не треба».

Шанувальники його таланту продовжують читати його книги. Напевно, він і сам зрадив би, якби дізнався, що його книги продовжують користуватися успіхом, тому що люди все ще дружать з логікою, яку він застосовував у своїх творах.

Микола МАЛИНСЬКИЙ.





Іван
ВОЗНЮК

Замість вступу

Тема несправедливого упослідження древлян (чи була упослідження справедливим?) — одна з найбільшочіших моїх тем. Вона червоною ниткою проходить крізь «Острів Малов». До речі, ліквідація Малина як райцентру — відлуння давньої історії. Пропоную фрагмент цієї історії... У смартфонах її не вичитаєш. Отже...

Автор.

«...Не ведаючий історії родів своїх — слепий в настоящем».

Він отримав запрошення на краєзнавчу конференцію. Була тема, яка не давала йому спокою. До влади у той час прийшло чимало представників галицько-волинської еліти, яка свідомо випинає свою історію на перший план. Погодитися на те, що Іскоростень був першою столицею древлянсько-полянського князівства, а Київ був просто «містом на Горі» — неможливо. Принаймні зараз. У літописі Іскоростеня ще багато білих плям. Поглянувши на кам'яні, оброблені руками, вітрами і сонцем мегаліти, плити і рештки фортеці його, запитуєш: а чи це та кріпость, яку нібито спалила княгиня Ольга, якій поставили пам'ятник?

Історичне тло дискусії було таким. Частина вчених вважала древлян корінним населенням півночі і центру України, називала їх родоначальниками Древньої Русі, автохтонним, корінним народом, а інша частина дотримувалася традиційної теорії про домінуючу роль варягів і скандинавів у створенні Київської Русі. Представники Галичини взагалі захищали провідну роль боротьби їхніх пращурів як вирішальний чинник у здобутті Україною незалежності. Настав час шукати істину.

Коли йому надали слово на конференції, почав, проте, з іншого:

— До сих пір ми нечасто згадували звідки і хто ми, а це обернулося відомою формулою: маємо те, що маємо. Цього, однак, вже дуже мало. На нас напав підступний ворог, і ми повинні дати відсіч йому. Так, як дали відсіч чужинцям Ігорю та Свенельду наші древлянські пращури на чолі із князем Малом. Мало на словах ганити ворога, обурюватися з приводу злих намірів його — слід ставати під знамена армії і вбивати зайд із української землі. А земля українська — це наша, древлянська земля.

Борислав поглянув у зал. Зал мовчав, і це схвилювало. Невже не цікаво те, про що він говорить?

Перед очима постав міст через Тететерів, спалахи пострілів з автоматів по обидва боки ріки, короткий, немов рекламний ролик, бій, стомлені обличчя спецназівців і цівка крові зі скроні російського «герешника», відірвана рука терориста на землі, що все ще здригалася, дзеркало у батьковій квартирі, і він перед ним з пробитим кулею боком. Уявила-

ся дружина древлянського князя Мала і дружина супостата Свенельда, найжачена списками, древлянська рать, що іде їй назустріч, жорстокий бій між ними — і він затаїв подих, як студент на екзамені перед професором.

Чи слухають його? Він дарма хвилювався — люди були готові слухати. Крізь відчинені двері у зал прошмигнув молодий худорлявий чоловік з сумкою через плече і швиденько уместився на вільне місце прямо біля проходу. Вони зустрілися поглядами. Прибулець попросив поглядом пробачення за запізнення. Чумаков продовжив, причому несподіваним для присутніх поглядом на речі:

— Ми наразі ментально рухаємося двома напрямками: декомунізацією і відновленням історичної правди щодо націоналістичного руху на заході України. Це закономірно і потрібно, але популістські, настирливі публікації газет, виступи нардепів про боротьбу тільки західних українців почали перетворюватися на пропаганду, повторювати більшовицькі кліше: пропагується лише один бік історії України, до того ж, повертається правило: хто не з нами — той проти нас. Мова йде про тих діячів-західників, що

чудь, слов'яни, кривичі і весь: «Земля наша велика і багата, а порядку в ній немає. Приходьте княжити і володіти нами». І вбралося троє братів із своїми родами, і взяли з собою всю русь, і прийшли, і сів старший, Рюрик, в Новгороді, а інший, Синеус, — на Белоозере, а третій, Трувор, — в Ізборськ». Далі книга повідомляє про те, що бояри Рюрика Аскольд і Дір «відпросилися» у свого князя в похід на Візантію. По дорозі вони захопили Київ і самочинно



Пам'ятник князю Малу у Коростені.

КИМ ЖЕ БУВ МАЛ?

випадково прийшли до влади, і про істориків та неісториків, а просто популістів, що прилаштувалися біля них. Ми наступаємо на граблі. Хтось заперечить мені. Наступаємо чи не наступаємо — покаже час, але час рухається тільки вперед, і будь-які повернення у минуле небезпечні турбуленціями часотету. Дискусія у суспільстві потрібна, але у недоношеній дискусії народжується недоношена істина. Потрібно, ясна річ, іти вперед, на помилках — вчаться. Те, що ми не можемо побороти в собі совка, — тривожить. Зрозуміло, з системи не можна вийти за визначенням: навіть коли людина помирає, її хоронять за системою — за традиціями і давню «виписаними» правилами. Життя, за великим рахунком, і є система. Хто порушує її, виходить з неї переможцем — той геній. Ми, мабуть, наразі не генії, але повинні переламати звичну систему і поглянути далеко поза нею. Століттями нам, слов'янам, втовкмачували думку, ніби наші корені починаються у норманських народах, а тепер, переконують кремлівські історики, на теренах Московії. Останнє — суцільна неправда.

Борислав зупинився, щоб перевести подих, а потім продовжив:

— Згідно з даними Повісті временних літ, ільменські словени та фінські племена мері платили данину варягам, але потім «... у рік 6370 (862) вигнали варяг за море, і не дали їм данини, і почали самі собою володіти, і не було серед них правди, і встав рід на рід, і була у них усобиця, і стали воювати один з одним. І сказали собі: «Пошукаємо собі князя, який би володів нами і судив по праву». І пішли за море, до варягів, до русі. Ті варяги називалися руссю, як інші називаються шведи, а інші нормани і англи... Сказали русі

назвалися князями. Олег, родич і воевода Рюрика, 882 року вбив Аскольда і став княжити в Києві з малолітнім сином Рюрика Ігорем. Таким чином, стверджує частина науковців, 882 року, під владою одного князя об'єдналися Київ і Новгород, і була утворена Давньоруська держава під назвою Київська Русь. Древляни і поляни, відає легенда, жили в ті часи окремо і володарювали родами своїми. Були в них три брати: Кий, Щек, Хорив і сестра їхня — Либідь. І збудували вони городок на честь свого старшого брата й нарекли його Києвом... Про них, правда, нині згадують не часто, однак жодну сторінку з історії народу втрачати не можна. Аскольду і Діру передували Кий, Щек і Хорив.

— Те, про що я розповів, так би мовити, офіційна, традиційна теорія, але не все в ній, як на мене, стовідсотково відповідає істині. Історія, окрім достовірних фактів і подій, — тінь, яку кидає на неї політика. Це закономірно, адже історія — основа політики. Кожна влада прагне переписати історію під себе. Кремль нині активно переписує історію і хоче довести, що Росія, тобто Київська Русь, починалася з Великого Новгорода, який, нібито, заснував князь Рюрик. Згідно з дослідженнями істориків, Рюрик жив у 830-879 роках, і за його життя Новгородського князівства не існувало. Вважати Рюрика засновником Київської Русі — означає говорити неправду. Рюрик — засновник родової династії і, можливо, — батько князя Ігоря. Можливо, але першим київським князем був Аскольд, найімовірніше — син Кия.

Те, що Аскольд був очільником великого князівства, не викликає сумніву. 860 року Аскольд очолив

перший — задокументований! — похід Русі на Константинополь. «На світланку 18 червня 360 руських ладей з вісьмома тисячами воєнків на борту несподівано з'явилися у Босфорській протоці й взяли столицю Візантії в облогу, — пише хронікер. — Незабаром наспіла й піша рать...». Патріарх Фотій I емоційно передав почуття й страх обложених під час появи небаченого раніше грізного ворога: «Народ (руси) від країни північної..., і племена піднялися

ви Україна, почало рости від інших споконвічних коренів — від древлянського племені-роду під назвою «древляни-поляни», то доведеться визнати, історичним центром Русі є Київ. Наші ж «українські ідеологи» уперто тримаються традиційної теорії утворення Київської Русі тому, що, визнавши автохтонним народом цієї держави древлян, історичним центром Київської Русі слід буде вважати ще одне місто — Іскоростень.

Зал пожвавішав, а старезний міський голова (час помирати, а він тримається за посаду, подумалося) заусміхався: він кілька років тому напівжартома висунув претензії Києву за те, що нехтує історичною роллю Іскоростеня, не вважає, так би мовити, на його державотворчу роль.

— Дозволю собі затримати вашу увагу на походженні древлян, яке останнім часом також почали переінакшувати, — голос Чумака твердішав, слова лунали виразно, зрозуміло. — Древляни, а тепер поліщуки, як вважає все більше істориків, з'явилися на великій території: від боліт на берегах Прип'яті на півночі — до Роставиці і Росі на півдні, від Горині і Случі на заході — до Борисфена, а тепер Дніпра, — на сході, десять тисяч років тому. Є підстави вважати, що древляни причетні і до створення Трипільської культури — хоч вони, кажуть, «в лесех сидяху».

Згідно з останніми дослідженнями, у древлянському племені були литви, або балти, германці. Назва племені «древляне», стверджують філологи, ідентична старослов'янському слову «древле», що означає «давньостаровинне». Уже це, а семантика річ уперта і доказова, підтверджує назва древлян пов'язана з поняттям «стародавній народ», а не з поняттям «дерево». Прихильники традиційної теорії утворення Русі стверджують, ніби це плем'я прийшло на Полісся з інших країв, але сприймати її як істину не можна: «Повість временних літ», у якій також є посил на прихід древлян з «чужих» територій, в основному була завершена монахом Києво-Печерської лаври Нестором близько 1111 року, а потім ще її відредагована. Слід мати це на увазі. Інші джерела про походження древлян говорять інше.

Почнімо з того, що серед країн і народів світу, які Господь віддав після потопа Яфету, були «...Колхись, Воспориї, Меотї, Сармати, Тавріани, Скуфія і ... Дереви». Про народ, який мешкав на правому березі Дніпра, згадують готський історик Йордан і Геродот — значно раніше «Повісті временних літ».

Але повернімося до Нестора. У недатованій частині свого літопису він шість разів згадує древлян. Писати аби що древній літописець не міг. Можливо, Нестор користувався древлянськими хроніками, і вони, мабуть, всетаки були, але про них «забули», найімовірніше — вони загубилися. Всього у «чернетках» Нестор називає дату — 6391 рік від Створення Світу, або 883 рік від Різдва Христового. Згадує дату тому, що в цей рік князь Олег почав воювати з древлянами.

Якщо кївському князю доводилося воювати з древліанами, то це, вочевидь, була сила, і вона вже розширилася на теренах сучасного Полісся. Древліанські князі впливали на величезні території: від Балтики до Чорного моря. Польський історик XIV століття Ян Длугош вважав, що древліани не давали спокою Візантії, а словен ладозьких примушували платити дань.

Молодий чоловік, що останнім зайшов у зал конференції, не відривав очей від доповідача: оратор, на його думку, очевидно, розповідав те, про що він давно хотів дізнатися. Доповідач продовжував:

— Тепер постає питання про роль князя Мала Древліанського у подіях, пов'язаних із утворенням Київської Русі. Напрошується запитання: за що воював князь і чому? Древліани рідко брали участь у походах кївської «знаті», відтак кївська «еліта» воювала не разом з древліанами проти когось, а проти древліан. Чому?

Якщо навіть миттєво поглянути на карту древньої кївської держави, то очевидно, що свою столицю вона не могла побудувати на околицях, а повинна була мати її десь у центрі території. На роль столиці, отже, більше підходив Іскоростень. Київ, вважають, побудували древліани як форпост на своїх давніх рубежах. Ще у радянський період виходили книги, в яких автори розповідали про скарги полян на древліан, які не давали спокою полянам. Древліани, отже, були сильнішими за полян і, вважають деякі вчені, контролювали територію полян. Невідомо, кажуть ці науковці, чи поляни взагалі були окремим племенем — імовірно, це також древліани.

Зал слухав і схвальними вигукми підбадьорював Борислава.

— Достеменно відомо, що Іскоростень побудований раніше Києва. Чому ця тема свідомо замовчується? — Борислав поглянув у зал. — А тому, що визнати її — означає переписувати історію. Легше визнати історичною правдою події на Галичині, Волині — вони легко вписуються у подальшу офіційну історію України і за часом — ближчі, одокументованіші.

Останні розкопки, нові дослідження істориків наштовхують на думку, що в Іскоростені було дві фортеці. Одна — з каменю, друга — з дерева. Таку «розкіш» могло мати тільки багате місто.

— А що ви скажете про творців-асновників Київської Русі? — перебив хтось із залу.

— Про це стільки сказано-написано і переписано, — усміхнувся Борислав, — що додати до нього щось нове важко. Я вважаю, що Кий міг бути представником полянських древліан, за їхнім дорученням чи планом зводив форпост Країни на східних рубежах, але, натерпівшись від древліан, висунув ідею боротьби за незалежність від них.

Можливо, цей самий Кий з древліан, але тривалий час жив подалі від них і, так би мовити, ополнявився, тобто став полянином. Визнаю одне: три брати і сестра мали великий вплив на рід і плем'я. Під час будівництва древліани

могли жорстоко експлуатувати полян і цим налаштувати проти себе тамтешній люд. Древліанське князівство у той час вважали дуже сильною протодержавою, але воно було язичницьким, і це також поступово заклало протистояння між киянами, частиною полян і древліанами, які прийняли християнство, та вождями-язичниками. Одним із тих, хто, побувавши у Греції, перейшов у християнську віру, був Аскольд, або, як ще його називають, Осколд.

У залі зашуміло — не всі вчителі, що брали участь у конференції, погоджувалися з думкою доповідача.

— Однак це не так важливо для нашої теми. Хочу привернути увагу ось до чого. На мою думку, перехід частини древліан у християнство, мабуть, спричинив першу велику тріщину у древліанському племені-роді. Імовірно, ще до Кия і Аскольда Іскоростень передав Києву частину своїх прерогатив. Духовним центром держави, проте, лишився. Обидва міста мали статус столичних, або столичних. Але Осколд, прийнявши християнську віру, зрадив духовним скрепам, або традиційним цінностям древліан, і загинув від рук олеговичів — напевне, язичників; рід не підтримав його.

Після цього, по суті державного перевороту, і почався занепад древліан. Олег, потім Ігор за допомогою воїнів-найманців повністю захопили владу у Києві, а згодом помітно урізали права і вплив древліан на життя держави. Вєсь набуток від набігів на інші держави та племена, скажімо, від торгівлі, вони клали у власні гаманці. Поляни слили не тільки воїнами, серед них активно поширювалася і торгівля, відтак ріс клан купців, а древліани були переважно ремісниками та землеробами, жрецькими, і Київ швидко міцнів. Якщо 913 року древліани на Тетереві розбили дружину Ігоря, то вже наступного року зазнали від столичної влади нищівної поразки.

— Ще одне крило кївської князівської влади, однак, лишилося... — Борислав перейшов до улюбленого відрізка історії — дєревської землі.

— Тут підріс і змужнів один із Осколдичів, син Аскольда, — продовжував він, — і влада його поширювалася далеко на захід, — Мал Древліанський. Його, імовірно, привезла до Іскоростеня мати, одна з дружин Аскольда. Мати не втрачала надії повернутися до Києва і всіляко допомагала сину зміцнювати древліанське князівство. Територія його невпинно розширювалася, тепер — на захід. Вважають, що до володінь Мала належала група кількох сіл на південний захід від Володимира Волинського — Низкиничі, Будятичі і Калусів. Від назви першого населеного пункту могла піти назва роду матері і князя: Низкиничі — малий, низький.

Низкиничі — поселення внизу, у Побужжі. Це були відомі поселення. У Будятичі, стверджують історики, Ольга відправила матір Володимира Святославича Малушу. У вихідців із західних областей і древліан, отже, багато спільного у древній історії. Це правдиві факти чи тільки припущення — треба довести історикам.

Повернімося до протистояння Іскоростеня з Києвом. Це було, стверджують історики новими гіпотезами, протистояння чільників княжої династії, яку продовжував уособлювати Мал, із, на їхню думку, представниками сепаратистів — рюриковичами й Ігорем. Древліанська княгиня Ярка, мати Мала, щоб підтвердити свій високий статус-кво, вирішила одружити сина з дочкою болгарського царя. Отримавши в жони болгарську царівну, Маломір Осколдич значною мірою відновив би авторитет і вплив древліан, а разом і свою роль. За Малом стояло Чеське королівство, його підтримували сіверяни.

Доповідач замовк, знову поглянув у зал і, помітивши, що оживив його, назвавши рюриковичів «сепаратистами», сказав:

— А тепер починається, можливо, найцікавіше — те, про що неохоче говорять дослідники древності. Болгарська наречена потрапила до рук Ігоря, а не Мала. Як це відбулося — сказати важко, але версій багато. Не стану зупинятися на жодній із них. Однак на деякі факти мушу звернути вашу увагу. Древліанами не можна було нехтувати. Князя Малфреда Низкиню, Маломира — як тільки не називають Мала! — ще молодого і красивого, дужого, як і годиться, запросили на весілля кївського князя з красунею Ольгою, яку віддавали за старого буркотливого Ігоря. Малу, вочевидь, сподобалася Ольга. Зачарувала його красою. Позаяк Малфред був також гарної вроди, то і у нього, мабуть, закохалася Ольга. Так, імовірно, виникла ще одна причина протистояння Ігоря і Мала, киян і древліан. Причина, або гіпотеза, — романтична, але відкидати її не варто.

На конференції оголосили перерву. Після неї, випивши чаю, Борислав розвинув «любовну версію» протистояння двох «столиць»:

— Стольний град — це добре укріплена фортеця, важливий торговий і духовний центр. Очолюючи союз древліанських племен, Мал почувався впевнено і не поспішав вклонитися Ігорю, хоч данину, або відчепне, платив справно.

Терпіння луснуло, коли Ігор вирішив очистити засіки древліан. «Хіба для того Іскоростень будували, — запитували древліани, — щоб кївський князь його обдирав?». Знали собі ціну древліани: «Наші князі добрі, тому що порядок навели».

Фінал повстання 945 року — відомий. Відоме й продовження його. Розп'явши Ігоря між двома березами, Мал очікував, що дальший розвиток подій піде за древліанським сценарієм. А Ольга стане його жоною. На це підстави мав, адже був князівського роду та й, імовірно, вірив у кохання молоді княгині. Але політика, особливо коли вона зачіпає інтереси володарів землі, завжди переплітається із чварами і плітками.

Є версія, згідно з якою поплічники нашіпували Малфреду, що Ольга навмисне підштовхнула Ігоря до повторного збору данини, сподіваючись на його загибель у землі дерев. Таке могло бути: молода княгиня могла

жадати справжнього жіночого щастя, і ним міг стати Мал. Але і Малом жахали Ольгу, натякаючи, що живе він між звірів, у дрімучому лісі, тому навіщо міняти побут Києва на багно древліанських боліт? Древліанський Мал, імовірно, вірив у своє, праве діло, можливо, вірив у те, що одружиться з вдовою Ігоря. Якщо Ігор був осоружний, то, можливо, він стане достойним мужем княгині? Саме тому, імовірно, древліани відправили до Ольги послів з пропозицією вийти за князя свого.

Але Ольга виявилася значно хитрішою і далекогляднішою, ніж думали-гадали древліанські правителі. Вийти за Мала для Ольги означало назавжди втратити те, що вона вже мала — владу, загубити статус-кво княгині столичного града Києва, перетворитися на пересічну жону правителя країни Русі. Та ще й невідомо, як поведе він себе!

Заміжжя за Малом означало б довірення центра Київської Русі з Києва до Іскоростеня, у далеку від Києва глухомань. Зіткнувшись лобами Ігоря, Мала і Свенельда, який також пхався у кївський князі, Ольга — що найголовніше — поставила вище всіх саму себе і стала правителькою всієї Русі.

Задум Ольги, якщо такий дійсно був, реалізований блискуче: Мал настільки був упевнений у прихильності Ольги, у своїй правоті, що навіть не спробував оточити Київ і здолати його силою, стати кївським князем. А можливість така була. Окрім сили своєї дружини, у древліанського князя були і права князі. Мал все-таки, знали і кияни, був княжою роду, а не «безродним» Ігорем.

Укотре неправильно оцінили ситуацію Низкиничі, які мали зважити «за» і «проти», допомогти Малу виваженою порадою. Не врахували того, що Ольга, знехтуючи таємними стосунками з Малом, коханням, якщо воно було, прагнути возвеличити себе в очах киян і продовжувати бути правителькою Київської Русі. Так і сталося. Утверджуючи князем ще зовсім малого Святослава, вона утверджувала себе княгинею Кївською. Прийшовши на віче у траурі, вона дала знак киянам, що не Мала Древліанського обирає, а свого сина Святослава пропонує у князі кївській, себе ж виставляє опікункою його, і віче одноставно підтримало вдову покійного князя. Інакше бути не могло — кївські бояри не могли допустити, щоб ними правили іскоростенські або древліанські бояри.

Борислав замовк. Зібрався з думками і поміркував: мабуть, варто підкреслити, що боротьба за владу в усі віки, завжди, супроводжувалася підступністю, але не став. З огляду на наш час, мислилося, це і так зрозуміло. Він продовжив:

— Помста княгині всієї Русі древліанам була жорстокою — про це відомо. Мала, проте, Ольга не стратила. Чи не підтвердження це близьких стосунків між кївською княгинею і князем іскоростенським? Невипадково Мал не став і підбурювати древліан на боротьбу з Ольгою. Історики кажуть, що Мал поставив вище особистих кривд інтереси держави, що, звичайно, важливо,

але, можливо, і кохання між двома непересічними особистостями відіграло важливу роль.

Між іншим, хіба випадковим, як це намагаються подати, був невизнаний шлюб між Малфредом Низкиничною Древліанською, або Малушею, дочкою Мала, і сином Ольги Святославом? Про шлюб цей не говорять і не пишуть, але навряд щоб без освячення — бодай княжою і умовного — Ольга визнала б Володимира внуком своїм.

Вона нібито не визнавала Малуші, вислала її далеко за межі Києва, однак чому княгиня і колишній князь, дехто стверджує, поруч сиділи за весільним столом? Сиділи не як подружжя, а як, імовірно, сваті. І чому саме сина Малуші, Володимира, а не іншого з дітей Ольга вивела на князівський престол, дала йому відповідну освіту і знання? Ці запитання не риторичні, за ними простежується логіка всідання Ольги на трон правительки Київської Русі. Є ще один, правда, не підтверджений літописом факт — між Малом і Ольгою могли існувати інтимні зв'язки. Подейкують, ніби Ольга приїхала до Мала, щоб прожити останні дні свої з ним і померла у нього на руках... Але це так, між іншим.

Чумак-молодший торкнувся губами склянки з водою і завершив:

— Ось така, за нинішніми мірками, красива історія супроводжує нас. А скільки в ній підісторій! Та всього не розповіси. Нині кожен посвоєму може трактувати події, що відбулися понад тисячу років тому. Але від того, що і з древліанської землі почався Київ, ніяк не відійти. Додам ще одне, не менш важливе. Ці події, можна вважати, знаменні й тим, що вже на древліанській землі слово народу мало вирішальне значення і, виходить, саме у нас зароджувалися паростки демократії. «Дивну» поведінку Мала Древліанського можна пояснити і тим, що Мал виконував волю свого народу, свого віча, і тому не став воювати з Києвом. Не лише власними княжими інтересами, не слабкістю духу, отже, слід оцінювати життя нашого славного земляка, а віддати належне доблесті і мудрості його.

Побитися, воювати часто значно легше, ніж помиритися і жити у злагоді. Це наразі підтверджує збройний конфлікт на Сході України. До речі, поряд з Іскоростенем є ще один град Мала — місто з його іменем. Дослідник минавшини Анатолій Членов, що, можливо, першим з радянських журналістів активно наполягав на зв'язку назви Малина з іменем Мала Древліанського, останнім часом переконував, правда, ніби Малин названо не на честь Мала, а на честь його дочки Малуші, та це не міняє суті питання. Хоча, — промовець замислився і замовк на мить, — якщо Малин названо на честь Мали, то це так цікавий напрямок пошуку істориків-краєзнавців. Головним висновком своєї доповіді я б вважав, однак, таке: у нелегкий час протистояння із злющим ворогом, нагадує нам історія древліан, дуже важливі єдність народу і патріотизм. Саме це допоможе нам здолати кремлівських окупантів!

Зал подякував за доповідь дружними оплесками.

(Продовження. Початок у №1, 2,3)

Анна ГУМЕНЮК

Розповідь про те, як аутична дівчинка Софія та її мама проїхали на велосипедах половину України, про те, що вони побачили і пізнали, і як у похіді змінилися поведінка та світосприйняття Софії.

Присвячується батькам особливих дітей. А також людям, яким здається, що в їхньому житті є обмеження.

ЩЕ ОДНА ІСТОРІЯ ЩЕ ОДНОГО ЖИТТЯ

9-й день. 8 червня

Кам'янець-Подільський

Сьогодні цілий день гуляти-мемо містом. Другий день нашої шляху не на колесах. У нашої господині постійно знімають кімнати студентки, що приїжджають на сесію.

Чотири милі колежанки, безумовно, із західної України, збира-

У Кам'янці Соня виявилася чудовим туристом.

— Мам, підємо, прогуляємося! — і з задоволенням у кепці і з рюкзаком крокує по вулицях старого міста, заходить у костели і музеї.

Я не знаю, ЩО для неї дійсно цікаво, адже Софія навіть не вміє читати. Можливо, вона якимось чином відчуває дух минулих тут століть? Ми вже давно помітили, що її сприйняття набагато тонше, ніж наше.

Ще одна моя мрія збувається: поїсти справжнього угорського гуляша на відкритій терасі кафе. А Софії він не сподобався. Яке розчарування!

Зате сподобалася сама атмосфера старовинних кафешок, з винятковим смаком оформлених і оздоблених дизайнерами і флористами.

Каньйон річки Смотрич утворюють Подільські Товтри. Вони схожі на білі крейдові скелі, але насправді утворені покладами ракушняка. Виявляється, Товтри



Пишу зараз і думаю: «Так! Замки, краєвиди, туризм, готелі, принцеси. Все це ось зараз трапляється в нашому з Софією житті. Адже все це було так само доступно завжди. Я і уявити собі не могла такої насиченості вражень, роками не дозволяла, не чекала побачити, побувати у цих місцях. ПОТРІБНО БУЛО ПРОСТО ПРИЙНЯТИ РІШЕННЯ. І все це відкрилося нам». Світло в кінці тунелю.

Не того тунелю, куди летить душа після смерті.

Того, що звільняє душу під час життя.

Не перестав дивуватися своїй донечці. Вона бігала по баштах і галереях, мрійно дивилася в далечинь — що у неї в голові? Як вона сприймає все це? Так хотілося б мені знати! Адже її сприйняття не таке, як наше, навантажене історичними даними і ярликами епох. У неї воно чисте і безпосереднє; а часто її емоції — це підхоплені і посилені наші. Тому, коли нам добре

Ровером від Києва до Карпат



лися на великій кухні в нижньому поверсі за розмовами, обідом, а потім — і за підручниками.

Кухня влаштована подібно до середньовічної: з великим столом, лавами довкола нього і повним набором кухонного начиння для готування. Неначе навмисно для студентського братства. Решта поверхів будинку максимально начинена кімнатами, коридорами і сходами, а також санвузлами в кожному зручному куточку.

Хазяйка ділиться зі мною своїм життям, розповідає, як будувалася, про свою сім'ю і втрапи, про те, як поступово прийшла до такого формату заробітку.

Ще в студентстві я помітила, що західноукраїнські студентки відрізняються особливою скромністю і вихованістю. Так само виявилось і на цей раз. Дівчатка зворушливо готують свої сніданки, ретельно прибирають за собою, сідають з книгами за братський кухонний стіл і займаються. Хихикають, звичайно тихенько, але ні банок пива, ні розв'язного сміху, авжеж — жодних кавалерів. Ми з Сонькою потім не раз зустрічалися з ними на вулицях міста.

— це древній кораловий риф доісторичного моря.

Через каньйон можна перелетіти на троллейній переправі завдовжки 187 метрів і заввишки 60. І ціна: ВСЬОГО 75 гривень! Звичайно, ми не наважилися. Софійка навряд чи ризикнула б стрибати в безодню. Це вже занадто! А я... Ну що ж, нехай маленькі мрії залишаться на потім.

Після обіду, відпочиваючи в своїй кімнатці, задерли натомлені ноги на бильця ліжок. Але недовго так витримали — вийшли в місто удруге. Вирішили взяти велосипеди. Не для того, щоб їхати, а щоб спиратися на них. Велосипед організовує рух, ти до нього немов би прив'язаний, і не робиш зайвих зигзагів.

Нагулявшись з ранку по старому місту, ми думали присвятити вечір лише замку. Та так в нього і не потрапили. Зате нас обігнав справжній лицар у зброї, який утікав від переслідувачів. Ми озирнулися: без натовпу, без масовки за ним синхронно біг оператор з камерою. Мабуть, знімали епізод якогось фільму.

Кажуть, майже всі європейські фільми про середньовіччя («Айвенго», наприклад), зніма-

ються тут — у Кам'янці. Цікаво, як вони потім чиститимуть кадри від сучасної реклами по обидва боки дороги в замок?..

Ми пішли в обхід стін і бастіонів, щоб обійти замок довкола. Та не так сталося, як гадалося! Я з таким стикалася вже у Білгороді-Дністровському: приватні будинки ліпляться до потужних стін старої фортеці так, що до стін не підійти. А тут йдеш наче по доріжці уздовж стіни, і раптом помічаєш, що вона втікає у вуличку приватного сектора. Завертаєш знову до замку — залптуєшся в мережі таких же вуличок.

Так ми і блукали деякий час по зовсім іншому, живому, не туристичному місту, де люди будуються, стараються, оновлюються, і все це на тлі древніх веж із флюгерами.

Мені завжди хотілося уявити, як живуть люди поблизу домінантів: серед гір, наприклад, або біля древніх руйн? Чи помічають вони їх? Чи витають над ними по ночах страшні історії і привида? А може, їхнє життя забарвлене в значиміший смисловий відтінок?

Багато зображень ока біля входу в будинок, викладених прямо з каменю. Оберіг від пристриту? Або завидючого ока?

Та і зворушливі явища траплялися на шляху: наприклад, гірська кізочка серед міста!

Захід.

Закінчувався наш день в одному з найкрасивіших міст України.

10-й день. 9 червня

Кам'янець-Подільський → Смотрич → Колибайка → Ходорівці → Гаврилівці → Жванець → Атаки → Хотин → Недобойці; 70,2 км.

Сьогодні виїхали о 8 годині ранку. Рекорд!

Зазвичай при всіх наших стараннях вдавалося лише близько 10-ої. І не тому, що соньки. Прокидалися ми рано. Але важко перебороти спокусу потримати спину, що розламується, і ноги, що гудуть, у горизонтальному положенні, особливо, коли знаєш, що попереду — день на ногах і на колесах. І спека. Чіткими вже рухами упаковуємо велосипеди. Хазяйка співчутливо проводжає нас із двору. Люблю

всіх цих людей, які зустрілися нам. Одна з моїх цілей походу: відчувати серцебиття життя, занурившись у нього. Взаємодія з тими, хто живе на Землі зараз. Не у красивій легендарній старовині. Зараз. Чи не для того прийшли ми на цей світ, щоб поспілкуватися з ними?

Далі дорога пішла якоюсь само собою. До цього ретельно планували, а з цієї миті вона вже прийняла нас і вела сама.

Прощаючись поглядом з Перлиною Української Землі — Кам'янець-Подільським Замокком, ми об'їхали його по сучасному новому мосту з іншої, північної сторони, як потяг, що пронизує тканину міста, розгортаючи його в панораму. І органічно влилися в дорогу.

Яка привела нас до Хотина.

Замок, що не поступається у величчю і красі Кам'янець-Подільському, стоїть на відкритій місцевості (не в міському середовищі) над широким, потужним Дністром, всього в 20-ти кілометрах від Кам'янця.

У одному місці Соня далеко відірвалася вперед, я ледве наздогнала, накричала на неї. А вона виправдовується: «Соня поїхала, тому що не знає дороги!».

Ми перетнули Дністер перед Хотином — кордон ще однієї області. Напис над мостом: «ВАС ВІТАЄ ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ».

По дорозі до замку нам зустрілася зграйка справжніх принців у різнобарвних сукнях і з вибагливими зачісками. Вони кружляли в хоріводі, стрибали, взявшись за руки, а над ними літав ДРОН. У дівчат був випускний...

і спокійно, і щиро цікаво, то і їй так само.

Воістину, нам є чому у них повчитися. У наших дітей. Особливо — у особливих дітей.

Згадалося, як доктор повідомив одній мамі, що у її дитяти аутизм, і мама в шоці і в горі готувалася пройти всі етапи відчаю, боротьби, безпорадності, прив'язаності, образи на життя, озлобленості на некомпетентних людей, прийняття і так далі.

А доктор сказав їй: «Вітаю, мамусю! Вас чекає Великий Шлях».

Ми йдемо цим шляхом.

Спасибі Йому.

Він прекрасний.

І ще: цей шлях ВІД себе → ДО себе.

Наші діти прийшли до нас, щоб допомогти нам у цьому.

З пам'яток Хотинського замку найбільш вразив колодязь. Розповідь екскурсовода про те, як копали його декілька років у гранітній скелі, завглибшки 30 метрів + ще 15 метрів до води. Колодязю 600 років. Його діаметр — 2 метри, величезна і дуже красива корба й будівля над ним.

А Софійці більш за все хотілося бути з екскурсією, з дитям.

Ідемо далі. Кілька разів ловлю оком: мене обганяє молодий підтягнутий велосипедист у кашкеті. Приглядаюся: а це Софія!

Привал на бетонних лавах біля села Рукшин. Соня їсть черешню, куплену в замку. Такі солодкі ягоди, відпочинок, крупний літній дощ — послані нам для прохолоди.

(Продовження на стор.11)



(Продовження. Почток на стор.10)

Походи ще і тим безцінні, що загострюють наші відчуття, допомагають відокремити просте від складного, справжнє від хибного.

Сьогодні ночівля буде на природі. Після села Недобойці зупинилися на річці, ніби умисно влаштованій для нас. Зручний з'їзд, досить безлюдне місце, дуже високі мітелки у воді, наче кипариси. Кладки — виходи на воду. Сліди перебування риба-лок. Робимо «коло пошани» по цій місцині, помічаємо окремих людей з вудочками.

Розташовуємося подалі від людського ока, неначе на короткий привал, а через час непомітно переміщаємося за невеликий пагорб, зарослий чагарником. Я, як первісна мама, відвожу від гнізда небажані погляди, щоб захистити своє дитинча.

Ставимо намет, і тут нас накриває дощ! Потужна злива з грозою і веселкою!

Біжимо в намет, сміємося. Стільки вражень за один день!

Не можу не похвалити себе за природну інтуїцію. Розташувалися на пагорбі, ми виграли утрічі: уникнули затоплення водою (а що, якби стали нижче, біля річки?); побачили веселку в усе небо; і сховалися від людей. Хоча, в таку зливу напевно вже всі розбіглися? Ну, чи не веде нас Бог?

Проте, в наметі калюжі — він прокапує. Засинаємо під шум дощу, підклавши під каремати гумові капці і укрившись дощовиками усередині намету.

11-й день. 10 червня

Недобойці → **Керстенці** → **Довжок** → **Динівці** → **Строїнці** → **Припрутці** → **Бояни** → **Остриця** → **Магала** → **Буда** → **Чернівці**; 68,6 км.

Ранок.
Сиджу на сонечку.
Почистила полуницю на сніданок.
Навколо мене розкладені і сушаться намоклі вночі речі.
Соня ще спить.
П'ю каву на холодній воді.
Пишу і розмірковую про сенс життя.

Вірніше про те, що ж людині дійсно потрібно (окрім їжі, даху над головою і одягу, звісно).
Виходить [за всю попередню дорогу роздумів]:
* *Бути коханим. Усвідомлювати, що ти комусь потрібний. Ти, а не твої функції.*

* *Звичайно, любити, хотіти і могли розділити з кимось радість і красу цього світу — ділитися!*

* *Робити улюблену справу — те, що виходить у тебе краще всього, і черпати натхнення в діяльності щодня!*

* *Насолоджуватися плодами справ своїх (Еклезіаст), милуватися, почувати втому в кінці дня і радіти відпочинку й смачній їжі!*

* *Бути потрібним. Усвідомлювати, що все, що ти робиш, потрібно не лише тобі.*

* *Відчувати красу і радість дотику до цього світу. Мати всі здорові органи чуття.*

* *Щоб твої близькі були здорові і щасливі!*

* *Зростати над собою і розвиватися. Зростати в усю: у справах, у думках, у розумінні, в мудрості.*



* *Мати визнання іншими твоїх справ.*

Ледве встигла себе похвалити за мудро вибране місце і прокол! Ні, не в екзистенції, у велосипедній шині!

Лише з'їхали з нашого затишного горбочка на дорогу, а в моєму передньому колесі наскрізь стирчить шип, який пробив його разом з камерою і, як циганська голка виліз з іншого боку. Повітря в шині — нуль, і залишки його з шипінням вичвиркують повз колючку назовні.

Ось тут довелося застосувати своє уміння ремонтувати велосипед. Колеса вгору! Починаю бортирувати колесо. Ще одна несподіванка: скільки разів ми з Соною клеїли і замінювали камери в інших велосипедах, але такого не бачили ніколи: обід покришки армований металевією сіткою і дротом, тож витягнути і зняти таку шину вартувало нам чималих зусиль і «ламання пальців».

Річ у тім, що велосипед, на якому я їду, — ще мого тата, куплений у 1987-му році, чорна «Україна». Не подумайте, що нам не було на чому їздити. Купували ми великі і собі, і своїм дітям, спортивні і дорожні, і зараз їх дома чотири. А цей виявився найзручнішим і найнадійнішим. Я-то розуміла, що рушаючи у таку дорогу дуже важливо довіряти своєму «коню» на всі 100. Та і сидниці не натерти. Це як взуття в похід. Не до витребеньок! Це не проїхатися пару кілометрів на прогулянці.

Нарешті за допомогою всіх ключів і викруток, що у нас з собою були, вдалося виколупати з під обода цю жакливу покришку. Далі, зрозуміло, вставили камеру. І ще хвилин 30-40 героїчних зусиль вставляння її в колесо.

Соня стоїчно переносила застосування, не нервувала і не втікала (адже ми на дорозі), і навіть інколи допомагала мені.

Ура! Накачали. Повітря тримається. Вмонтуємо колесо в раму. Центруємо. Затягуємо. Вантажимо всі наші пожитки і ув'язуємо. Поїхали! На все пішло, мабуть, години з півтори.

Ще раз хочу нагадати (для тих, хто знає, що таке дитя з РАС, як часто такі діти вередують, і особливо, як у них йдеться з чеканнями і терпінням!). Адже в реальні відповідальні моменти моя дівчинка якось дуже правильно мобілізується, концентрується і поводить себе саме так, як треба. Можливо, їй передається мій від-

повідальний настрій, можливо, коли йдеться про виживання, вона відчуває, що не до коників? І ще: дуже важливо і самій не рознервуватися, не те щоб «тримати себе в руках», а спокійно діяти, приймаючи ситуацію (ми ж передбачали таке, і підготувалися), і навіть насолоджуватися нею, як частиною дороги.

Мабуть, наші діти все-таки «прочитують» наші емоції, інколи багатократно підсилюючи їх?

У селі Припрутці величезна кількість багатощабельних ковальських виробів виставлена уздовж дороги. Царські ворота, наверсія для криниць, фігури, лавочки. Ціле місто ковалів.

На горизонті з'явилася гряда Карпат.

Над кожною горою — своя хмаринка з дощиком, що летить усякий у своєму напрямку: над однією горою управо, над іншою вліво — у кого як придумалося. Картина фантастична. Як у мультяці!

І тут нас знову накрило дощем! Припрутівські приколи. Йдеш по тротуару, а по дорозі валять

з місця не зрушать! І так увесь день продовжуються ці веселощі! Приймаємо теж на себе душ з-під коліс!

До речі, про хури. Коли доводилося їздити ділянками траси (не завжди була можливість проїхати сільськими дорогами), кількість дальнобійних навантажених машин просто зашкалювала. Це створювало нам значний напруг: одна справа — звичайна машина, а інше — цей велетенський монстр, що розгойдується і летить на величезній швидкості і збиває з ніг ударною повітряною хвилею. Думала: ось почнуться Карпати, і хури закінчатся. Невже їздитимуть по горах? Ще й як! Отут їх навіть більше!

Приїхали в Чернівці.

Довго-предовго в'їжджали в місто через окружну, минувши конюшину розв'язки. Зробили так кілометрів з 20 зайвих. Шукали вулицю, назви якої ніхто не знав. Вірніше, знали, що вона десь там є. На ній — наш заброньований готель. Водії на заправках, які ми минали, радили нам то один, то інший готель на дорозі. «Чайка», «Вітрила», ще щось на кшталт. Але нам потрібен був наш. Де 200 гривень за номер. Бюджет походу для нас був важливим.

Нарешті знайшли вулицю, дещо подібну до Промислової в Києві, там, де промзона і куди майже не ходить транспорт. Готель прилаштований для водіїв далеких рейсів заховався за автопарком.

Яке же було здивування, коли цей недорогий, з безліччю вільних номерів заклад виявився з басейном, з гарним рестораном, а їжа в ньому — за ціною громадського харчування. Безумовно, нам повезло! Ось тільки вода в басейні охолола за останні дощові дні, і поплавати нам не вдалося.

А гості — і зовсім навіть не водії, а, в основному, молоді сімейні пари, які приїхали на

об'єкти з першого дня дороги перед Житомиром. Отже знімки робилися наздогад маленьким темним екраном телефону, на якому яскравим днем навіть не видно експозиції. Спасибі йому за це! Вийшло не погано!

12-й день. 11 червня

Чернівці.

Важко писати про такі великі і прекрасні міста.

Як Львів.

Як Київ.

Як Чернівці.

Про них уже стільки сказано! Я не беруся в цій книжці складати свою думку про Чернівці. Швидше скажу, що ми на це місто наважилися!

Увесь день гуляли з Софією містом. Мабуть, ми були найзвичайнішими туристами. Але в цьому і є наше головне досягнення!

Соціалізація відбулася!

На Театральній площі Софійка, як маля, бігала за голубами. На наступній площі ми замовили борщу. Їли за столиком вуличної кафешки і споглядали архітектуру. Майже як у Парижі.

Чернівці — дивовижне місто з унікальним ландшафтом і обличчям, зі своєю душею.

Думаю, як кожна людину обов'язково хтось повинен полюбити, так і місто, безумовно, має безліч закоханих у нього.

Підступи до Університету викладають новою бруківкою. Я запитала хлопців: «Камінь з Житомирщини?».

Головний з них, хлопчина років 25-ти, відповів поважно: «Так! З Житомирського кар'єру». «А з якого саме?». (Ми-то зараз з Житомирщини, знаємо, що там кар'єр на кар'єрі, їх десятки, Олевськ, Гранітне, Іршанськ, Буки. Нам просто цікаво було). «З того самого, Житомирського, у мене там знайомий є, я звідти всі постачання отримую».

До слова, Париж, Відень, Київ, усі європейські міста вимощені нашим житомирським гранітом.

Університет, резиденції митрополитів Буковини і Далмації — чистий захват і одкровення! Берусь стверджувати, що такого грандіозного і, водночас, граційного комплексу в готично-візантійському стилі з елементами місцевого візерунку в Україні більше немає ніде.

Життя там вирує, не дивлячись на суботній день: весілля, делегації, випускники, кадилаки, туристи. Щохвилинка зміна учасників на тлі монументальної декорації.

І ми залишили частинку своєї захопленості теж, відвідавши своєрідний дендропарк на центральній під'їзній алеї у дворі університету в традиції австро-угорської помпезності і парадності.

Не менше цікаві для мене прості замальовки міського життя: процес мощення бруківки, наприклад. Або ось: поблизу університету декілька штукатурів так дружно і вправно працювали на риштуванні, оздоблюючи стіну триповерхової будівлі, що аж не вірилося — будинок на очах змінював контури і вигляд.

У Чернівцях настає момент походу, коли вже не хочеться нічого записувати. Напевно, все стало справжнім.

(Далі буде).



довгоміри — далекобійники. І хоч би пригальмували перед перехожими! Гаразд, це ми тут не місцеві, не знаємо традицій. Проте: сидять уздовж дороги біля своєї продукції незліченні торговці з кованими виробами, садовими скульптурами, металочерепицею і безліччю всякої всячини, і не рухаються з місця! А хури на повній швидкості облівають їх з головою теплою калюж. Навіть

своїх автівках подивитися Чернівці, і теж вибрали цей бюджетний варіант готелю. Адже і ми приїхали на своєму транспорті!

Щастя туриста — випростати ноги.

Прокладаю на мапі маршрут наступного дня.

Переді мною — маленький кнопковий телефон. Ним і зробили всі ці фотографії. Річ у тім, що у фотоапарата, який спеціально купили в дорогу, заклинило

Безтурботність і як її відшукати

На цьому пагорбі розбитий виноградник, і можливо багато хто з нас навряд чи впізнали б це місце, випадково опинившись поруч. Цей район славиться своїми пологими пагорбами, що ідеально відповідають вимогам для вирощування сортів винограду Шардоне і Піно Нуар. І все це



завдяки впливу морського повітря із затоки Сан-Франциско. Одного разу в цьому місці, в окрузі Сонома в Каліфорнії, опинився чоловік, який їхав відвідати свою дівчину — Чарльз О'Ріер.

О'Ріер працював фотографом у журналі National Geographic до 1995 року. Потім він став знімати виноградні регіони світу для журналів про виноградарство і для фотоархіву Corbis, який належить власнику Microsoft Біллу Гейтсу.

Дивно, але, як стверджує автор фотографії, це зображення не піддавалося жодній цифровій обробці! «До цього знімку не застосовувався ні Photoshop, ні будь-який інший редактор. Я живу в 60 милях на північ від Сан-Франциско у виноградному регіоні долини Напа. Зробив це фото в районі під назвою Карнерос», — згадує фотограф.

У той день він використовував плівковий фотоапарат Mamiya RZ67. Інженери Microsoft знайшли Bliss в Corbis. У 2000 році права на фотографію викупила компанія Microsoft, а через рік вона була використана як фон для робочого столу в операційній системі Windows

XP і отримала назву «Безтурботність» (Bliss).

Microsoft вибрала фото О'Ріера з тисяч стокових фото, щоб проілюструвати філософію Windows XP, яка вийшла восени 2001 року. Корпорація виплатила автору суму (неоголошену), яка, між тим, склала як мінімум \$ 100 000.

Отже, Безтурботність знаходиться в Каліфорнії, в долині Напа.

Якщо хочете подивитися самі, просто зайдіть в «Карти Google» і введіть координати 38.248966, 122.410269. Сьогодні тут все засаджене виноградниками, а дорога стала занадто небезпечною, щоб зупинитися і захоплюватися краєвидами. «Це вузька, звивиста дорога з дуже жвавим трафіком, і тут відбувається більше нещасних випадків, ніж де-небудь у нашому великому регіоні», — попереджає Чарльз О'Ріер.

Сьогодні «Безтурботність» (Bliss) — фотографія, яку найбільш передивляються в світі. «Мені скоро 80, і я як автор найпопулярнішого фото в історії насолоджуюся кожною хвилиною слави», — підсумовує майстер.

УКРАЇНКІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА МАЛІНСЬКОГО РАЙОНУ
ІНФОРМУЄ ПРО ПЕРЕНЕСЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ СЛУХАНЬ
Слухання відбудуться 24.12.2020 року о 15-00 год. у приміщенні Українківської сільської ради (Малинський р-н, с. Українка, вул. Садова, 5).

Тема громадських слухань — обговорення «Детального плану території земельних ділянок, орієнтовною площею по 0,2000 га кожна для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель та споруд, розташованих по вул. без назви в с. Українка, Малинського району, Житомирської області».

Детальний план території розроблений ТОВ «ЛАД-ЛН», замовником є Українківська сільська рада, відповідно до ст.10 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності».

Строк подання письмових пропозицій та зауважень до детального плану від фізичних та юридичних осіб, їхніх об'єднань: до 23.12.2020 року.

Пропозиції приймаються за адресою: с. Українка, вул. Садова, 5.

Телефон для довідок (04133)-5-15-31.

Пропозиції, що надаються, повинні містити обґрунтування з урахуванням вимог законодавства, будівельних норм, державних стандартів та правил.

У громадських слуханнях можуть взяти участь повнолітні громадяни, суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), представники їхніх об'єднань, наукових закладів, громадських організацій, місцевого органу самоврядування, а також консультативно-дорадчих органів, створених при органах державної влади і органах місцевого самоврядування, які представляють інтереси громадян і суб'єктів господарювання.

30 листопада —

Міжнародний день спідниць



Ця вдяганка не набридає, повторюючи класичні й додаючи новітні мотиви.



Прогноз погоди на тиждень (24.11-30.11)

ВІВТОРОК, 24 Листопада	СЕРЕДА, 25 Листопада	ЧЕТВЕР, 26 Листопада	П'ЯТНИЦЯ, 27 Листопада	СУБОТА, 28 Листопада	НЕДІЛЯ, 29 Листопада	ПОНЕДІЛОК, 30 Листопада
Ніч Ранок День Вечір +4° +4° +6° +4° Дрібний дощ розпочнеться з самого ранку та ближче до вечора він повинен припинитися.	Ніч Ранок День Вечір +1° +4° +5° +5° У Малині протягом усього дня небо буде вкрито хмарами. Без опадів.	Ніч Ранок День Вечір 01° 0° +6° +3° Погода порадує безхмарним ранком, але у середині дня зміниться та буде похмурою до самого вечора.	Ніч Ранок День Вечір +1° +2° +5° +3° Хмарна погода протримається увесь день. Без опадів.	Ніч Ранок День Вечір +2° +2° +2° +1° Хмарна погода протримається у Малині увесь день. Без опадів.	Ніч Ранок День Вечір +1° 0° +1° 0° Хмарна погода буде триматися до самого вечора. Без опадів.	Ніч Ранок День Вечір 0° -1° 0° 0° Протягом усього дня триматиметься хмарна погода. Без опадів.
Сонце зійде о 7:32, заїде о 16:04	Сонце зійде о 7:33, заїде о 16:06	Сонце зійде о 7:35, заїде о 16:05	Сонце зійде о 7:36, заїде о 16:05	Сонце зійде о 7:37, заїде о 16:04	Сонце зійде о 7:39, заїде о 16:03	Сонце зійде о 7:40, заїде о 16:03

ПЕРЕДПЛАТА

Тижневик «Форпост» можна передплатити в редакції і отримувати в редакції чи за адресою проживання або роботи.

Передплачувати можна з кожного наступного номера.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ:

один випуск/номер (отримувати у редакції) — 6 гривень;
послуга на місяць з 4 тижнів — 24 гривні;
послуга на місяць із 5 тижнів — 30 гривень.

З грудня 2020 року до кінця березня 2021 року діятиме безкоштовна кур'єрська доставка за вказаною у передплатному талоні адресою.

Вартість передплати для пенсіонерів, учнів/студентів та усіх пільгових категорій громадян — 5 гривень за випуск; місяць — 20 гривень, незалежно від кількості тижнів у ньому.

ПРОДАЄТЬСЯ НЕЖИТЛОВЕ ПРИМІЩЕННЯ

загальною площею 62 м кв
у Малині по вул. Толстого, 2-3.

Тел.: 050-382-63-96, 067-426-08-32.

РЕДАКЦІЯ ЗАПРОШУЄ РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ТИЖНЕВИКА

Про умови та заохочення можна дізнатися детальніше в редакції або телефоном 067-87-688-13.



ВАРТІСТЬ РЕКЛАМИ

Рядкове оголошення для населення на кшталт «куплю-продам», «міню», «віддам» тощо — 20 гривень.

Оголошення про втрачений документ — 40 гривень.

Оголошення на зразок «шукаю людину для догляду...» чи «потрібен чоловік для допомоги по господарству...» — 30 гривень.

Блочна реклама, офіційні повідомлення й інформація (площа сторінки): 1 см кв. — 8 гривень.

Блочна реклама на 1-й сторінці: 1 см кв. — 12 гривень.

Вітання, подяка, поминання — 50 гривень.

Вітання, подяка на 1-й сторінці — 100 гривень.

Загальнодержавний загальнополітичний тижневик.
Засновник — Найдюнов Сергій Андрійович.
свідоцтво про державну реєстрацію
КВ №6642 від 28.10.2002 р.
Видавець — ТОВ «Гарно»
свідоцтво про державну реєстрацію А00 №789532
Р/р №UAN12311744000026000055842642
ЄДРПОУ банку 14360570 код 311744
АТКБ «ПриватБанк»

Головний редактор — Ірина КРИМСЬКА.
Газета виходить українською мовою один раз на тиждень — щовівторка.
Обсяг — 3 друк. арк. Тираж — 700.
Зверстано Кирилом В. Ковалевським
Надруковано у КП «Малинська районна друкарня»
Адреса: вул. Кримського, 7, зам. №

Адреса редакції: м. Малин, вул. Грушевського, 11,
(приміщення райспоживспілки,
вхід з вулиці Н. Сосніної, 2-й поверх).
E-mail: forpostinua@ukr.net Телефон: 063-842-42-36.
За зміст реклами та оголошень редакція відповідальності не несе.
Думки авторів публікацій не обов'язково відображають точку зору редакції.